

บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

วิทยานิพนธ์

ของ

นารี คุณวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2559

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

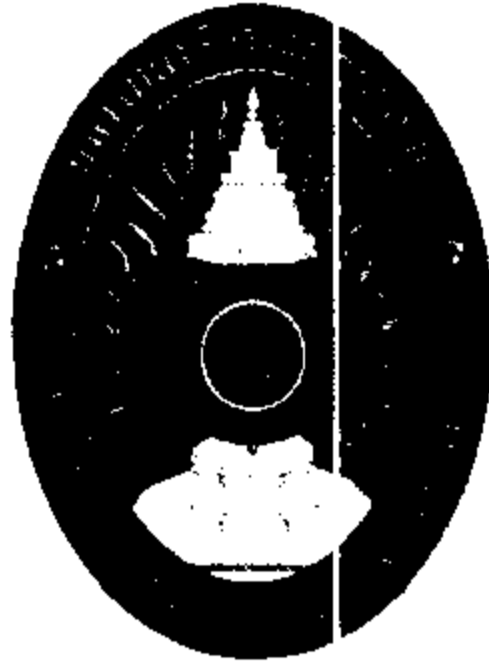
**ROLE OF ADMINISTRATORS IN IMPLEMENTING PHILOSOPHY
SUFFICIENCY ECONOMY-BASED TASKS OF SCHOOLS UNDER
BURIRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

Naree Kunwong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for of Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

October 2016

Copyright of Buriram Rajabpat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางนารี คุณวงศ์
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มาลีนี จุฑาปะมา)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุฑาปะมา)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

วันที่..... เดือน..... 19 ๖๗. 255๙ พ.ศ.....

ชื่อเรื่อง	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3		
ผู้วิจัย	นารี คุณวงศ์		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์มาลีนี จุฑาปะมา	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวาณี จุฑาปะมา	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน โดยมุ่งศึกษาใน 5 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 493 คน แยกเป็นผู้บริหารจำนวน 152 คน และครู จำนวน 341 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .850 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ t-test (Independent Samples) One-Way ANOVA ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ โดยกำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้บริหารควรประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อ ให้มีส่วนร่วมส่งเสริมการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารควรจัด/ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

TITLE	Role of Administrators in Implementing Philosophy Sufficiency Economy-based Tasks of Schools under Buriram Primary Education Service Area Office 3		
AUTHOR	Naree Kunwong		
THESIS ADVISOR	Associate Professor Malinee Chutopama	Major Advisor	
	Assistant Professor Dr.Siranee Chutopama	Co-advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2559

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the role of administrators in implementing the philosophy of sufficiency economy-based tasks of schools under Buriram Primary Education Service Area Office 3, classified by sample's positions and school sizes. Five aspects were emphasized in this research: school administration, curriculum and learning activities, student development activities, personnel development, and outcomes and success. The sample consisted of 493 informants including 152 administrators and 341 teachers. They were selected via proportionally stratified random sampling in line with the school sizes. The research tool was a questionnaire with three parts: checklist, five-rating scales and open-ended questions with the reliability of 0.850. The statistics used to analyze the obtained data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis was tested by using independent t-test, One Way ANOVA. Moreover, the paired differences were compared by using a Scheffe's method at the statistical significance of .05 level. The results revealed that:

1. According to the sample's opinions, the role of administrators in implementing the philosophy of sufficiency economy-based tasks of schools under Buriram Primary Education Service Area Office was found at a high level in overall aspect. Moreover, the aspect of curriculum and learning activities was ranked at the average highest level and was followed by school administration, outcomes and success, student development activities, and personnel development, respectively.

2. Having compared the sample's opinions on the aforementioned issue, classified by their positions, it was found significantly different at the statistical level of .01 in overall aspect.

Upon considering each aspect, it showed that the aspect of curriculum and learning activities was significantly different at the statistical level of .05 while the aspect of school administration was not found different. However, the other aspects were significantly different at the statistical level of .01.

3. Having compared the sample's opinions on the aforementioned issue, classified by their school sizes, it was found significantly different at the statistical level of .01 in overall aspect.

4. The sample's other opinions and suggestions about this issue were as follows: School administrators should cooperate with communities, organizations and other relevant sectors in anticipatorily carrying out the sustainable philosophy of sufficiency economy-based tasks of schools. School teachers and personnel should be given an opportunity to have a study trip on this issue. In addition, school administrators should organize the training workshops on writing integrated philosophy of sufficiency economy plans, and learner-centered activities should also be supported.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริมาณี จุโฑปะมา ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ กรรมการสอบ ที่กรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวก ในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นางกนกวลี กรเทศกมล ผู้อำนวยการโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นายอลงกต สุขเกษม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองตะลุงปึก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 นางสาวสุรชญา พรหมภมร ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศวพันธ์ เนื้อไม้หอม รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ผู้อำนวยการสำนักงานวิเทศสัมพันธ์ และนายวินิจ คุณวงศ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองกง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ช่วยในการจัดทำรูปแบบภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้บริหารและครูในสังกัด และขอขอบคุณสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ได้กรุณาตอบแบบสอบถามทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ในครั้งนี้

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแด่บิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บูรพาจารย์ คณาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีศีลสมาธิ ปัญญา ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

นารี คุณวงศ์

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพประกอบ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักการบริหาร.....	10
ความหมายของการบริหาร.....	10
กระบวนการบริหารและทฤษฎีการบริหาร.....	11
การบริหาร โรงเรียน.....	26
บทบาทของผู้บริหาร.....	26
ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร โรงเรียน.....	32
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	65
ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	66
การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง.....	69
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ.....	72
แนวทางพัฒนาเพื่อนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง.....	75
การดำเนินงาน โรงเรียนตามแนวทาง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	77
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	77
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	78
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	80
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....	81
ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ.....	81
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
วิจัยในประเทศ.....	82
วิจัยต่างประเทศ.....	89
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	92
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	94
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	95
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	100

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	140
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	140
สมมติฐานของการวิจัย.....	140
วิธีดำเนินการวิจัย.....	141
สรุปผลการวิจัย.....	142
อภิปรายผล.....	144
ข้อเสนอแนะ.....	148
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	148
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	149
บรรณานุกรม.....	150
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	160
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	164
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ที่คลองเครื่องมือในการวิจัย.....	167
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	169
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	179
ภาคผนวก ฉ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	186
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	188

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	92
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	100
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน..	101
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	102
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวม และรายด้าน.....	104
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน...	106
4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	108
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายด้าน.....	110

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสภาพตำแหน่ง โดยรวม และรายด้าน.....	111
4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	112
4.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน.....	115
4.11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน.....	118
4.12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน.....	119
4.13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายด้าน.....	121

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	123
4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายคู่	124
4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและเป็นรายคู่	124
4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและเป็นรายคู่.....	125
4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายคู่.....	126
4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและเป็นรายคู่	126

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	127
4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	130
4.22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ.....	133
4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	135
4.24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายข้อ.....	137
4.25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....	139

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

2.1 วงจรการจัดการ..... 12

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University
BURIRAM RAJABHAT UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิด หลักยึดและหลักปฏิบัติ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานให้กับปวงชนชาวไทย เพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตเพื่อประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ในปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามากมาย จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัตถุอย่างรวดเร็ว เราจำเป็นต้องปรับตัวให้รู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดและพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถเผชิญกับความท้าทายของกระแสโลกาภิวัตน์ได้ คือ การพัฒนาคุณภาพของคน โดยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคนเพราะคนคือทรัพยากรที่สำคัญของประเทศ ถ้าคนมีคุณภาพ รู้จักดำเนินชีวิตอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนมีความรอบรู้ ใช้ความรู้และคุณธรรมในการดำรงชีวิต เพื่อป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤตและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคง จะส่งผลให้ตนเอง สังคมและประเทศชาติมีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน (ปรียานุช พิบูลสรวุฑ. 2551 : 73)

จากกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2540 มีข้อความเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงความตอนหนึ่งว่า “...การจะเป็นเช่นนั้นมันไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เราพออยู่พอกิน และมีเศรษฐกิจ การเป็นอยู่อย่างพอมีพอกินแบบพอมีพอกิน หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอกเพียงกับตัวเอง...” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 47) เป็นกระแสพระราชดำรัสซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการฟื้นฟูเศรษฐกิจในสภาวะวิกฤตอันทรงคุณค่ายิ่ง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศ ทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อบ่มบ่ม “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ดังนั้นยุทธศาสตร์การพัฒนาคคนและสังคมไทยจึงให้ความสำคัญลำดับสูงกับการพัฒนาคุณภาพของคน เนื่องจาก “คน” เป็นทั้งเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์ และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่

เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้ และทักษะความสามารถ เพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ซึ่งจะนำไปสู่การคิด วิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบและระมัดระวัง ด้วยจิตสำนึกในศีลธรรมและ“คุณธรรม” ทำให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจ โดยใช้หลัก “ความพอประมาณ” ในการดำเนินชีวิต อย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์สุจริต อุดม ขยันหมั่นเพียร อันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว” ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุข ขณะเดียวกันเป็นพลังในการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ มีเสถียรภาพและเป็นธรรมรวมทั้งการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 47)

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น ปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการ ความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน และดำเนิน โครงการ ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยการจัดการศึกษาตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชนสามารถพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริสแกนนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของ การผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษา บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : คำนำ) โดยให้หน่วยงานสถานศึกษา และบุคลากรด้านการศึกษาในทุกระดับ สามารถนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถ ดำรงชีวิตให้ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคง พร้อมๆ กับมีวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืน โดยวางเป้าหมายในการ ดำเนินการไว้ 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีสถานศึกษาที่สามารถเป็นแบบอย่าง ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่น้อยกว่า จำนวน 80 แห่ง ระยะที่ 2 พ.ศ. 2551-2552 พัฒนาและขยายเครือข่ายสถานศึกษาที่เป็น แบบอย่างในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต่ำกว่า 800 แห่ง ระยะที่ 3 พ.ศ. 2553-2554 พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาครบทุกแห่งทั่วประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 5-6)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้สู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นนโยบายสำคัญที่จะขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำ แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 การบริหารโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ทุกระดับการศึกษา จำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศให้ได้รับการศึกษาเพราะการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคุณภาพของคน พัฒนาคอนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีลักษณะอันพึงประสงค์ สร้างคนให้เป็นคนดี เป็นคนเก่งและมีความสุข ดังนั้นการบริหารงานในโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจึงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ซึ่งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จะต้องดำเนินการวางแผนการบริหารงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : ก)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ในโรงเรียนให้ เป็นผลสำเร็จ เพราะผู้บริหารเป็นผู้นำในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วางแผนตลอดจนวิธีดำเนินงานของโรงเรียนร่วมกับบุคลากรและชุมชน เพื่อให้การบริหารงานบรรลุสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ นโยบายรัฐที่กำหนดไว้คือ สามารถผลิตและพัฒนาเยาวชนไทยให้มีคุณภาพมากที่สุด ทั้งเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งเป็นกำลังในการพัฒนาชาติต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 1-4) นอกจากนี้ การดำเนินการตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน จะมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะกลไกทางสังคม และเป็นผู้บังคับบัญชาครูในสถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะต้องรับรู้ รับทราบแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และนำเรื่องที่รับรู้ถ่ายทอดให้แก่ครูเพื่อทำการขับเคลื่อนแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนคือการทำให้เด็กได้รู้จัก

ความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยการสอดแทรกแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักวิธีการใช้ชีวิต ได้อย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ รู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น รู้จักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปันมีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยมความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก การกระทำของคนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นสำคัญคือครูจะต้องรู้จักบูรณาการการเรียนการสอนให้เยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคมและเศรษฐกิจซึ่งความเป็นองค์รวมนี้อาจเกิดขึ้นได้ ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ความรู้คู่คุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2549 : 94)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นยุทธศาสตร์ใหม่สำหรับโรงเรียนทุกแห่ง ซึ่งผู้บริหารและครูทุกคนมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและถือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนและการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาการบริหารและส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารกับครุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาในการวางแผนพัฒนาการบริหารโรงเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาตามคู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2554 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 2-35)

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 1.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
- 1.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 249 คน ครูจำนวน 2,829 คน รวมทั้งหมด 3,078 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารจำนวน 152 คน และครู จำนวน 341คน รวม 493 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามี ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่งแยกเป็น

3.1.1.1 ผู้บริหาร

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ขนาดของโรงเรียนแยกเป็น

3.2.1.1 ขนาดเล็ก

3.2.1.2 ขนาดกลาง

3.2.1.3 ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหาร หมายถึง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือ เป็นผู้บังคับบัญชาครูในสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญที่จะต้องรับรู้ รับทราบ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำเรื่องที่ได้รับถ่ายทอดให้แก่ครูเพื่อทำการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนคือการทำให้นักได้รู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะ ให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม

และวัฒนธรรม โดยการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักวิถีการใช้ชีวิต ได้อย่างสมดุลตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวทางการปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย โดยทรงชี้ให้เห็นว่าในการปฏิบัติตนให้มีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ต้องมีความพอเพียง มีความพอดี ซึ่งจะต้องมีความรอบคอบ มีเหตุผล ดำรงชีวิตในทางสายกลาง และประกอบด้วยภูมิคุ้มกันที่ดีในการป้องกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ อันประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นสำคัญที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิม ของคนไทยซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

3. การดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนกำหนดขั้นตอนและวิธีการเพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ สามารถร่วมมือกัน ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความตระหนักและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หมายถึง การส่งเสริมบุคลากรใน

สถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดความตระหนักและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หมายถึง โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการแนะ

แนว ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการนำกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี ยุวกาชาด เพื่อฝึกให้นักเรียนบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยให้นักเรียนใช้โครงงานศึกษาหาความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำนึก หมายถึง การพัฒนา เปลี่ยนแปลงและผลงานที่

ภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นเมื่อใช้การบริหาร โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งด้านโรงเรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน และผู้เรียน

4. สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สถานภาพการปฏิบัติงานในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น

4.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือครูที่

รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

4.2 ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

5. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่กำหนดโดยสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2554 แยกเป็น

5.1 ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

5.2 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

5.3 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 หมายถึง หน่วยงานทาง

การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และได้แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545 มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแล โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ได้แก่โรงเรียนที่อยู่ในอำเภอนางรอง อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์

อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอปะคำ อำเภอโนนดินแดง อำเภอละหานทราย อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร บทความ งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเรียงตามลำดับดังนี้

1. หลักการบริหาร

- 1.1 ความหมายของการบริหาร
- 1.2 กระบวนการบริหารและทฤษฎีการบริหาร
- 1.3 การบริหาร โรงเรียน
- 1.4 บทบาทของผู้บริหาร
- 1.5 ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร

2. หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 2.1 ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง
- 2.4 การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ
- 2.5 แนวทางพัฒนาเพื่อนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

3. การดำเนินงานโรงเรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- 3.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 3.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- 3.4 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
- 3.5 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหาร

ความหมายของการบริหาร

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารไว้หลายทัศนะด้วยกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

ฮอย และ มิสเกล (Hoy & Miskel, 2001 : 437- 438) กล่าวถึง การบริหารว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจขององค์กร แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ เป็นต้น โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

สมยศ นาวิการ (2545 : 11) การบริหาร คือ กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น และใช้บุคคลอื่นเพื่อความสำเร็จ ของเป้าหมายขององค์กร องค์กรทุกประเภทต้องมีผู้บริหาร แสวงหากำไร และไม่แสวงหากำไร ขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ผู้บริหารทุกคนต้องเกี่ยวข้องกับ กิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ การวางแผน การจัดองค์กร การจัดหาบุคคล การฝึกอบรม การเป็นผู้นำ การจัดการความขัดแย้ง กิจกรรมเหล่านี้ต้องอาศัยกระบวนการพื้นฐานสองอย่างคือ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร และความเข้าใจเรื่องบุคคล กลุ่ม และองค์กร

เมธี กลิ่นสกุล (2545 : 32) ได้สรุปความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึงกิจกรรมที่เป็นกระบวนการของบุคคลอย่างน้อยสองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการเพื่อให้ บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 18) กล่าวว่า การบริหาร เป็นกระบวนการ ของกิจกรรมที่ต่อเนื่องและประสานงานกัน ซึ่งผู้บริหารต้องเข้ามาช่วยเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ขององค์กร ประเด็นสำคัญของการบริหารมีดังนี้

1. การบริหารสามารถประยุกต์ใช้กับองค์กรใดองค์กรหนึ่งได้
2. เป้าหมายของผู้บริหารทุกคนคือ การสร้างกำไร
3. การบริหารเกี่ยวข้องกับการเพิ่มผลผลิต (Productivity) โดยมุ่งสู่ ประสิทธิภาพ (Efficiency) (วิธีการใช้ทรัพยากร โดยประหยัดที่สุด) และประสิทธิผล (Effectiveness) (บรรลุเป้าหมาย คือ ประโยชน์สูงสุด)
4. การบริหารสามารถนำมาใช้สำหรับผู้บริหารในทุกระดับชั้นขององค์กร

วิโรจน์ สารรัตน์ (2546 : 1) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การ โดยอาศัย “หน้าที่ทางการบริหาร” ที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling)

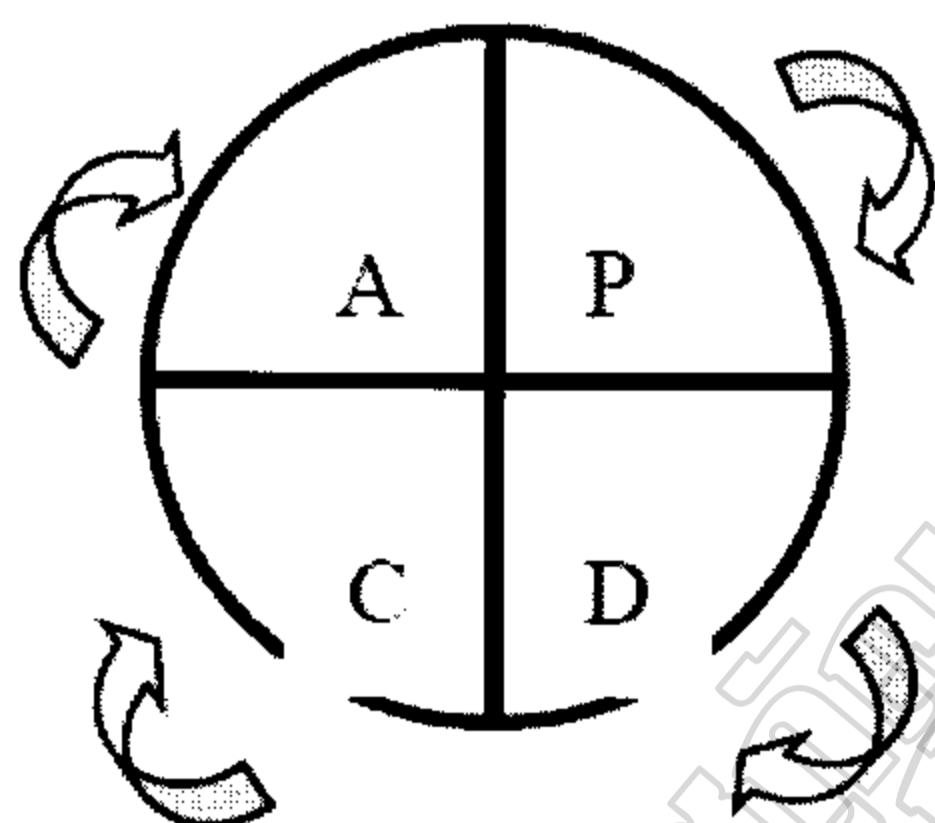
จร สุทธรายุทธ (2550 : 18) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กลุ่มของกิจกรรม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดการองค์การ (Organizing) การสั่งการ หรือการชี้นำ (Directing or leading) และการควบคุม (Controlling) ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับทรัพยากรขององค์การ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และช่วยจุดมุ่งหมายสำคัญในการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงตามจุดประสงค์ขององค์การ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยวิธีการดำเนินการตามกระบวนการบริหารซึ่งผู้บริหารจะต้องมีศาสตร์และศิลป์ โดยอาศัยทั้งอำนาจหน้าที่ ภาวะผู้นำ และความรู้ทางการบริหาร

กระบวนการบริหารและทฤษฎีการบริหาร

การวางแผน เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญมากที่สุดของกระบวนการบริหารจัดการ หากไม่มีแผนการดำเนินธุรกิจ การดำเนินธุรกิจใด ๆ ก็จะไม่ทราบวัตถุประสงค์หรือทิศทางในการดำเนินงานและผลที่ตามมา ก็คือ การที่จะบรรลุถึงประสิทธิภาพในการทำงานแต่ละวันเกือบจะเป็นไปไม่ได้เลยการจัดการจัดการ เมื่อมีการวางแผนและตั้งเป้าหมายขององค์การมีการวิเคราะห์ถึงทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ เรามีความจำเป็นที่จะต้องจัดการทรัพยากรเหล่านั้นให้เข้าเป็นกลุ่ม การจัดบุคคลเข้าทำงาน การจัดบุคคลเข้าทำงานเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่การประเมินความจำเป็นที่บุคลากร การหาแหล่งของผู้สมัครงานที่มีประสิทธิภาพการคัดกรองใบสมัคร และการเลือกคนที่ดีที่สุดเข้ามาทำงานการสั่งการ หรือการนำการวางแผนที่ดี การจัดการองค์การและการมีพนักงานที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการบริหารจัดการที่จริงจังงานนั้น ๆ จะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากกระบวนการในการนำหรือการสั่งการ การสั่งการจะเป็นการรวมถึงการรักษาให้บุคลากรและทรัพยากรที่มีอยู่ มุ่งเน้นไปที่เป้าหมายขององค์การที่ได้ตั้งไว้ การควบคุมการที่จะบรรลุถึงประสิทธิภาพในการทำงานแต่กระบวนการควบคุมนั้น เรามีการควบคุมในหลายจุด ทั้งทางด้านปริมาณ เช่น การควบคุมด้านการเงินการทำบัญชี การควบคุมงบประมาณ และการควบคุมทางด้านคุณภาพ เช่น ความพึงพอใจของพนักงานประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน เป็นต้น กระบวนการควบคุมเป็นกระบวนการที่ป้องกันความล้มเหลวในการทำงาน (Fail-Safe Mechanism) กระบวนการนี้จะชี้ให้เห็นปัญหาและโอกาสในการที่จะแก้ไขในเบื้องต้น เพื่อที่จะหาวิธีแก้ไขปัญหาหรือทำกิจกรรมทางธุรกิจหรือในด้านอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและทันเวลากำหนด

ปริทรรศน์ พันธุภรชงก์ (2545 : 53-54) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : Plan Do Check Act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ ดังภาพประกอบ 2.1

หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง

ภาพประกอบ 2.1 วงจรการจัดการ

ที่มา : ปริทรรศน์ พันธุภรชงก์ (2545 : 53)

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัดการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ Do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่ลงมือปฏิบัติเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไขแล้วดูว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหายู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันทีให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป

2. ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหมายโดยปัจจัยภายนอกอื่น ๆ หรือไม่

3. ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

ประโยชน์ของวงจรเดมมิ่ง (PDCA) (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. 2552 : 4 ; อ้างถึงใน เนตรนภัส จันทรพิ้วง. ม.ป.ป. : 18-20)

1. การวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงาน จะทำให้เกิดความพร้อมเมื่อได้ปฏิบัติงานจริง การวางแผนงานควรวางแผนให้ครบ 4 ขั้นตอนดังนี้

1.1 ขั้นการศึกษา คือ การวางแผนศึกษาข้อมูล วิธีการ ด้านทรัพยากรที่มีอยู่หรือเงินทุนเป็นการวางแผนศึกษาในการดำเนินงาน

1.2 ขั้นเตรียมงาน คือ การวางแผนการเตรียมความพร้อมของบุคลากรครู สื่อ อุปกรณ์ เพื่อการดำเนินงานต่อไป

1.3 ขั้นดำเนินงาน คือ การวางแผนแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรครูแต่ละคน

1.4 ขั้นการประเมินผล คือ การวางแผนหรือเตรียมการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เช่น ประเมินขณะปฏิบัติงาน ประเมินหลังสิ้นสุดการปฏิบัติงาน

2. การปฏิบัติงานตามแผน ทำให้ทราบขั้นตอนวิธีการและสามารถเตรียมงานล่วงหน้าหรือทราบอุปสรรคล่วงหน้าด้วย ดังนั้น การปฏิบัติงานก็จะเกิดความราบรื่นและเรียบร้อยนำไปสู่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. การตรวจสอบให้ได้ผลที่เที่ยงตรงเชื่อถือได้ ประกอบด้วย

3.1 ตรวจสอบจากเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 มีเครื่องมือที่เชื่อถือได้

3.3 มีเกณฑ์การตรวจสอบที่ชัดเจน

3.4 มีกำหนดเวลาการตรวจที่แน่นอน

3.5 บุคลากรที่ทำการตรวจสอบต้องได้รับการยอมรับจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อการตรวจสอบได้รับ การปฏิบัติงานขั้นต่อไปก็ปฏิบัติงานต่อไปได้

4. การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็ขั้นตอนใดก็ตาม เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขคุณภาพก็จะเกิดขึ้น ดังนั้นวงจร PDCA จึงเรียกว่า วงจรบริหารคุณภาพ

กูลิค และ เออร์วิค (Gulick & Urwick, 2557 : 1) ได้รวบรวมแนวคิดทางด้านการบริหารต่าง ๆ เอาไว้ในหนังสือชื่อ “Paper on the Science of Administration) โดยเสนอแนวคิดกระบวนการบริหาร ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีชื่อว่า “POSDCoRB” ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1. Planning การวางแผน

เป็นการวางเค้าโครงการกิจกรรมซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. Organizing การจัดองค์การ

เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of Work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือ จัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)

3. Staffing การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน

เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้

4. Directing การอำนวยการ

เป็นภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น

5. Coordinating การประสานงาน

เป็นการประสานให้ส่วนต่าง ๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น

6. Reporting การรายงาน

เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์กรอยู่ด้วย

7. Budgeting การงบประมาณ

เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 18) และ ตูลา มหาพสุธานนท์ (2547 : 45)

กล่าวว่ากระบวนการบริหาร มีขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การชี้นำ หรือการสั่งการ (Leading)
4. การควบคุม (Controlling)

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร (2547 : 3) กล่าวว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วยหน้าที่ทางการจัดการ ดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การอำนวยการ (Directing)
4. การควบคุม (Controlling)

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550 : 42) กล่าวว่า กระบวนการบริหารมีดังต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning)
2. การจัดองค์การ (Organizing)
3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
4. การชี้นำ (Leading)
5. การควบคุม (Controlling)

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พบว่าแนวคิดค่อนข้างใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารมี 4 ขั้นตอน 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การชี้นำ หรือการสั่งการ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการวางแผนไว้ดังนี้

สมคิด บางโม (2547 : 81,109) กล่าวว่าไว้ว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายและแนวทางปฏิบัติไว้ล่วงหน้า โดยมีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ และเลือกแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การ ซึ่งกระบวนการวางแผน มีดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการและรวบรวมข้อมูลก่อนการวางแผน
2. การวิเคราะห์ปัญหา
3. การกำหนดแผนงานและ โครงการ
4. การปฏิบัติตามแผน
5. การประเมินผลแผน

ชนงกรณ์ กุณฑลบุตร (2547 : 78) กล่าวว่า กระบวนการวางแผน มีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของแผน
2. วิเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
3. กำหนดทางเลือกในการปฏิบัติหลายๆ ทาง
4. ประเมินผลโดยการเปรียบเทียบแต่ละทางเลือก

วันชัย มีชาติ (2549 : 150-160) กล่าวว่า การวางแผนเป็นกระบวนการทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กร และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และการวางแผนประกอบด้วยกระบวนการที่องค์กรต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม
2. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร
3. การเสนอทางเลือก
4. การวิเคราะห์ทางเลือก
5. การเลือกทางเลือก
6. การกำหนดแผนในรายละเอียด
7. การจัดสรรทรัพยากรและอุปกรณ์ที่จำเป็นให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วรพจน์ บุษราคัมวดี (2551 : 85-90) กล่าวว่า การวางแผนหมายถึง กระบวนการจัดการที่มีความเกี่ยวข้องกับวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจล่วงหน้าในการกำหนดเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และแนวทางในการปฏิบัติในอนาคต ซึ่งโดยทั่วไป กระบวนการวางแผนมี 6 กระบวนการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานการณ์
2. การกำหนดเป้าหมายและแผน
3. การประเมินเป้าหมายและแผน
4. การคัดเลือกเป้าหมายและแผน
5. การดำเนินงาน
6. การตรวจสอบและการควบคุม

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า ได้ให้ความหมาย และ กำหนดกระบวนการวางแผนไว้ใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

2. การวางแผน มีกระบวนการดังต่อไปนี้

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อม และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพิจารณาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ

2.2 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงาน โครงการ

2.3 จัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงาน โครงการ

2.4 การกำหนดแผนงาน โครงการ

2.5 การกำหนดผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน งบประมาณ และทรัพยากร

2.6 ตรวจสอบ และการเสนอแผนงาน

สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ และการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อม และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพิจารณาผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ การกำหนด วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนงาน โครงการ การจัดลำดับความสำคัญ การกำหนดแผนงาน โครงการ การกำหนดผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน งบประมาณ และทรัพยากร การตรวจสอบ และการเสนอแผนงาน อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการจัดองค์การ และกระบวนการในการจัดองค์การไว้ดังนี้ สมคิด บางโม (2547 : 114) ได้ให้ความหมายของการจัดองค์การไว้ว่า การจัดองค์การ คือ การกำหนดโครงสร้างขององค์การอย่างเป็นทางการ โดยการจัดแบ่งออกเป็นหน่วยงานย่อย ต่างๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานย่อยเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนงกรณ์ กุณฺทลบุตร (2547 : 84) ได้ให้ความหมายของการจัดองค์การไว้ว่า การจัด องค์การเป็นการพิจารณาการแบ่งหน้าที่ การกำหนดอำนาจและความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย กำหนดขอบข่ายการสื่อสารและการประสานงาน และกำหนดปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550 : 63-67) การจัดองค์การเป็นการจัดระบบโครงสร้างของงานในหน้าที่ต่าง ๆ ให้มีระเบียบแบบแผน โดยมีกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการจัดกลุ่มกิจกรรม กำหนดขอบเขตของงานอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับฝ่ายต่างๆ ตลอดจนจัดให้มีการประสานสัมพันธ์ระหว่างงานและบุคลากรในองค์การ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันในเป้าหมายเดียวกันเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายรวม ที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถแบ่งขอบเขตของกระบวนการจัดองค์การ ได้ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างของงาน คือ การจัดหมวดหมู่ แบ่งกลุ่ม และจัดแบ่งประเภทของงาน โดยอาศัยนโยบายและวัตถุประสงค์ของงานเป็นเกณฑ์
2. กำหนดขอบเขตของอำนาจหน้าที่ โดยพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ความถนัดของผู้ปฏิบัติงานเป็นพื้นฐาน เน้นให้ทุกคนเกิดความพึงพอใจและทราบถึงขอบเขตหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ
3. กำหนดความสัมพันธ์ของงาน โดยสร้างความสัมพันธ์ในงานระหว่างโครงสร้างของงานกับอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ให้เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์และทำงานดำเนินไปตามทิศทางที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักในเรื่องสายการบังคับบัญชาเป็นเกณฑ์

ธงชัย สันติวงษ์ (2554 : 1) ให้ความหมายว่า การจัดองค์การ หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารที่จะให้มีหนทางสำหรับการปฏิบัติงานให้สำเร็จตามแผนงานที่วางไว้

ฟลิปโป (Flippo. 1970 : 129) กล่าวว่า วัฏจักรการจัดองค์การ หมายถึง การจัดความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ คือ ตัวบุคคลและหน้าที่การงาน เพื่อรวมกันเข้าเป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำงานบรรลุเป้าหมายได้

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน พบว่า ได้ให้ความหมาย และกำหนดกระบวนการจัดองค์การไว้ใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถสังเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

1. การจัดองค์การ หมายถึง กระบวนการการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ และบุคคลในองค์การ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันในเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้
2. การจัดองค์การ มีกระบวนการดังต่อไปนี้
 - 2.1 กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน
 - 2.2 มอบหมายและแบ่งอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 - 2.3 จัดคนเข้าทำงาน
 - 2.4 จัดสายการบังคับบัญชา
 - 2.5 ประสานสัมพันธ์ระหว่างงานและบุคลากร

สรุปได้ว่า การจัดการ หมายถึง กระบวนการจัดการระบบความสัมพันธ์ระหว่าง ส่วนงานต่าง ๆ และบุคคลในองค์กร โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันในเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายรวมที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการกำหนดโครงสร้าง การมอบหมายและแบ่งอำนาจหน้าที่ การจัดคนเข้าทำงาน การจัดสายการบังคับบัญชา และประสาน สัมพันธ์ระหว่างงานและบุคลากร อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ขั้นตอนที่ 3 การอำนวยการหรือการชี้นำ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการอำนวยการหรือการชี้นำ และกระบวนการในการ อำนวยการหรือการชี้นำไว้ดังนี้

ศิริอร ชันธหัตถ์ (2544 : 128-131) กล่าวถึง การอำนวยการไว้ว่า การอำนวยการ หมายถึง การสั่งการ การนิเทศงาน และการติดตามผล เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการคือ ความเป็นผู้นำ การจูงใจ การติดต่อสื่อสาร และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับบุคคล

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2545 : 21-22) กล่าวถึง การนำไว้ว่า การนำ ประกอบด้วย

1. การติดต่อสื่อสารและอธิบายวัตถุประสงค์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบ
2. การมอบหมายมาตรฐานของงานปฏิบัติงานต่าง ๆ
3. การให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ของการปฏิบัติงาน
4. การให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาบนพื้นฐานของผลการปฏิบัติงาน
5. การยกย่องสรรเสริญและการดำเนินคดีอย่างยุติธรรมและถูกต้องเหมาะสม
6. การจัดหาสภาพแวดล้อมมากระตุ้นการจูงใจ โดยการติดต่อสื่อสาร เพื่อสำรวจ ความต้องการและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

7. การทบทวนและปรับวิธีการของภาวะความเป็นผู้นำ เมื่อสถานการณ์ เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

8. การติดต่อสื่อสาร โดยทั่วทุกแห่งในกระบวนการของภาวะความเป็นผู้นำ

ชนงกรณ์ กุณฺทลบุตร (2547 : 4) กล่าวว่า การอำนวยการ หมายถึง การมี ผู้รับผิดชอบในงานด้านต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ โดยการนำหรือ การจูงใจผู้ปฏิบัติงานในองค์กรธุรกิจจะต้องมีผู้บริหาร ผู้จัดการ หัวหน้างานเพื่อคอยประสานงาน สั่งการจูงใจพนักงานและดูแลทุกข์สุขของพนักงาน เพื่อให้พนักงานปฏิบัติหน้าที่ตามที่องค์กร คาดหวัง

ตุลา มหาพสุชานนท์ (2547 : 211) กล่าวถึงการชี้นำไว้ว่า การชี้นำต้องอาศัย ความสามารถด้านความรู้พื้นฐานทางพฤติกรรม, ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำ, แรงจูงใจในการทำงาน, การประสานงาน, การติดต่อสื่อสาร และการตัดสินใจ อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญให้การชี้นำของ ผู้บริหารในองค์การเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สมคิด บางโม (2547 : 174-175) กล่าวว่า การอำนวยความสะดวก หมายถึง กิจกรรมทุกอย่าง ที่มุ่งผลักดันให้พนักงานทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้แก่ การสั่งการ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การชี้แนะสอนงาน การจูงใจให้พนักงานทำงาน การสร้างขวัญและ กำลังใจในการทำงาน และการประสานงานการอำนวยความสะดวกหรือการชี้นำเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง มิใช่ เป็นการสั่งการแต่เพียงอย่างเดียวการอำนวยความสะดวกจะต้องทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นการช่วยเหลือและ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน มิใช่ใช้อำนาจ สั่ง หรือบังคับให้ทำ ดังนั้นการอำนวยความสะดวก ประกอบด้วยกิจกรรมหลายประการดังนี้

1. การตัดสินใจ
2. การสั่งการ
3. การจูงใจ
4. การสร้างขวัญในการทำงาน
5. การประสานงาน
6. การสื่อสาร

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550 : 118-119) ได้สรุปความหมายของการชี้นำไว้ว่า การชี้นำเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารทุกคนในองค์การจะต้องช่วยกันปฏิบัติ โดยชี้แนะแนวทางเพื่อกระตุ้น ให้ทุกคนเห็นคุณค่าของงาน พยายามทุ่มเทแรงกายแรงใจอย่างเต็มที่ เพื่อเป้าหมายขององค์การที่สำคัญ จะต้องเป็นไปในลักษณะช่วยเหลือ แนะนำ หรือชี้นำมากกว่าจะเป็นการสร้างความรู้สึกลัวถูกบังคับ ให้ปฏิบัติจากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสังเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

1. การอำนวยความสะดวกหรือการชี้นำ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มุ่งผลักดันให้ พนักงานทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายขององค์การ
2. การอำนวยความสะดวกหรือการชี้นำ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้
 - 2.1 การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหา การมอบหมายงาน
 - 2.2 การจูงใจหรือสร้างแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชา
 - 2.3 การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจไปยังผู้ได้บังคับบัญชา
 - 2.4 การประสานงานภายใน และภายนอกสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การอำนวยความสะดวก หรือการริเริ่ม หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่มุ่งผลักดันให้ ผู้ร่วมงานทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป้าหมายขององค์กร ซึ่ง ประกอบด้วย การสนับสนุน แนะนำช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหา การมอบหมายงาน การจูงใจหรือ สร้างแรงจูงใจให้ผู้ได้บังคับบัญชา การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความเข้าใจไปยังผู้บังคับบัญชา การประสานงานภายใน และภายนอกสถานศึกษา อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ขั้นตอนที่ 4 การควบคุม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการควบคุม และกระบวนการในการควบคุมไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2546 : 1203-1209) ได้ให้ความหมายของการควบคุมไว้ว่า การควบคุม คือ กระบวนการของการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานขององค์กร เพื่อที่ผลการปฏิบัติงานจริงจะ ไปตามมาตรฐานและเป้าหมายขององค์กรที่คาดหมายไว้ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตของการควบคุม
2. การกำหนดมาตรฐาน
3. การวัดผลการปฏิบัติงาน
4. การเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานและมาตรฐาน
5. การยกย่องผลการปฏิบัติงาน
6. การทำการแก้ไขที่จำเป็น
7. การปรับปรุงมาตรฐานและเครื่องมือวัดที่จำเป็น

สุรพันธ์ ฉันทแคนสุวรรณ (2546 : 107-109) กล่าวถึงการควบคุมไว้ว่า การควบคุม คือความพยายามอย่างมีระบบ เพื่อกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติงาน การออกแบบระบบข้อมูลย้อนกลับ การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐาน และวิธีการวัดการปฏิบัติงาน เป็นเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น สำหรับการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารใช้เป็นเครื่องมือในการวัดการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติหรือ ผู้ได้บังคับบัญชา
2. การประเมินหรือการวัดผลงาน เป็นกระบวนการของผู้บริหารที่ใช้เพื่อกำหนดการวัดผลการปฏิบัติงาน
3. การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน เป็นการเปรียบเทียบระหว่างผลการปฏิบัติงานจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ว่า ที่ปฏิบัติจริงแตกต่างกันอย่างไร ถ้าต่ำกว่าจะต้องหาสาเหตุเพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไข หลังจากเปรียบเทียบแล้วผู้บริหารจะนำผลแตกต่างมาปรับปรุงแก้ไข โดยอาจจะแก้ไขเป้าหมาย หรือปรับแผน หรือการแก้ไขปรับปรุงในประเด็นของโครงสร้างหรือทรัพยากรขององค์การ เป็นต้น

ศิริอร ชันชหัตถ์ (2547 : 167-169) กล่าวถึงการควบคุมไว้ว่า การควบคุม เป็นการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนและเป้าหมายหรือข้อตกลงตามที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งกระบวนการควบคุมประกอบด้วย

1. การกำหนดเกณฑ์และมาตรฐานสำหรับการควบคุม
2. มีการวัดหรือนับผลการปฏิบัติงานที่ดำเนินไป
3. การเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
4. การประเมินผลงาน
5. ปรับปรุงแก้ไขผลแตกต่างจากเกณฑ์และมาตรฐานให้ถูกต้อง

ชนงกรณ์ กุลบุตร (2547 : 186) กล่าวถึงการควบคุมองค์การไว้ว่า การควบคุมองค์การ หมายถึง ระบบการติดตามและตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานและผลที่ได้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ซึ่งกระบวนการควบคุมมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมิน
2. กำหนดมาตรฐานของความสำเร็จ
3. การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ประเมิน
4. ทำการประเมิน
5. ทำการเปรียบเทียบผลการประเมิน
6. สรุปผลและนำผลการประเมินไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนา

ตุลา มหาพสุชานนท์ (2547 : 300) ได้สรุปความหมายของการควบคุมไว้ว่า การควบคุมหมายถึง มาตรฐานที่ใช้เป็นตัวเฝ้าติดตามและบังคับให้กิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปภายใต้แผนงานหรือยุทธศาสตร์ที่วางไว้อย่างถูกต้องตามทิศทางที่องค์การกำหนด รวมทั้งแก้ไขการดำเนินการที่คลาดเคลื่อนเบี่ยงเบนจากมาตรฐานหรือเป้าหมาย การควบคุมที่ดีต้องเป็นหลักประกันให้องค์การประสบผลสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดซึ่งการควบคุมมีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดเป้าหมายของกลยุทธ์และแผน
2. กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. การวัดผลการปฏิบัติงานจริง
4. การเปรียบเทียบผลงานจริงกับมาตรฐาน

5. การประเมินการเบี่ยงเบน

6. การดำเนินการแก้ไข

สมคิด บางโม (2547 : 198) ได้ให้ความหมายของการควบคุมไว้ว่า การควบคุม หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไป ตามแผนที่วางไว้และได้มาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ แล้วแนะนำปรับปรุงการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนและมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการควบคุม มีดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของงานให้ชัดเจน กล่าวคือ จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าหน่วยงานมีวัตถุประสงค์อะไร เพียงใด เมื่อใด เพื่อให้สามารถใช้วัตถุประสงค์นั้นเป็นเครื่องมือในการชี้้นำการปฏิบัติงานและการควบคุมงาน

2. การกำหนดมาตรฐานของงานต่าง ๆ หมายถึง การกำหนดระดับต่ำสุดของผลงานที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมหนึ่ง ๆ ซึ่งจะใช้มาตรฐานเป็นตัววัดว่าผลงานออกมาตรงตามที่กำหนดหรือไม่

3. การวัดผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การตัดสินใจว่าคนทำงานได้ผลเท่ามาตรฐานที่กำหนดไว้หรือต่ำกว่า หรือสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด และคุ้มค่าเงินเดือนที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่ง นั้น ๆ หรือไม่

4. การเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐาน เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการวัดมา เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. การดำเนินการแก้ไข เป็นขั้นตอนสุดท้ายหลังจากที่ได้มีการรายงานหรือตรวจพบว่า มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นหรือมีสิ่งเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน

วันชัย มีชาติ (2549 : 293) กล่าวถึงการควบคุมไว้ว่า การควบคุมจะประกอบด้วย ลักษณะสำคัญ คือ 1) การควบคุมเป็นกระบวนการ 2) เป็นการเปรียบเทียบผลการทำงานกับมาตรฐานที่องค์การตั้งไว้ 3) การควบคุมมีเป้าหมายเพื่อให้การทำงานขององค์การบรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์การ และ 4) การควบคุมมุ่งที่จะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมหรือสิ่งที่เบี่ยงเบนในองค์การ ซึ่งการควบคุมมีกระบวนการ ดังนี้

1. การกำหนดมาตรฐานในการดำเนินงาน

2. การวัดผลการดำเนินงานขององค์การและผู้ปฏิบัติงานในองค์การ

3. การเปรียบเทียบผลงานกับมาตรฐาน

4. การแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การ

วิลาวรรณ รพีพิศาล (2550 : 151) ได้สรุปความหมายของการควบคุมไว้ว่า การควบคุมเป็นการตรวจสอบดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน โดยมีขั้นตอน

ที่เริ่มต้นด้วยการกำหนดแผน และการควบคุมควบคู่กันไป คือถ้าปราศจากการวางแผนแล้วก็จะไม่มี การควบคุมเกิดขึ้น ดังนั้นข้อมูลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและแผนของการควบคุม
2. การกำหนดมาตรฐานเป็นเครื่องมือวัดค่าของงาน
3. การวัดค่าผลงานที่ปฏิบัติได้จริง
4. การเปรียบเทียบผลงานจริงกับมาตรฐาน
5. การดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน สามารถสังเคราะห์ออกมาได้ ดังนี้

1. การควบคุม หมายถึง กระบวนการในการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าดำเนินไป ด้วยดีมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

2. การควบคุมมีกระบวนการครบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและควบคุม
- 2.2 การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 2.3 การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง
- 2.4 การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
- 2.5 การพิจารณาสาเหตุของความเบี่ยงเบนจากมาตรฐาน
- 2.6 การปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด

วรพจน์ นุชราคัมวดี (2551 : 259) กล่าวถึงการควบคุมไว้ว่า การควบคุมหมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจสอบ กำกับและติดตามการดำเนินงานให้แผน และการดำเนินงานสอดคล้องตรงกัน โดยต้องมีการวัด วิเคราะห์และประเมินผลกับมาตรฐาน และ เพื่อทำการป้องกันและแก้ไขไม่ให้งานคลาดเคลื่อนไปจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

1. การกำหนดสิ่งที่จะประเมินและควบคุม
2. การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริง
4. การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
5. การพิจารณาสาเหตุของความเบี่ยงเบนจากมาตรฐาน
6. การปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่ผิดพลาด

สรุปได้ว่า การควบคุม หมายถึง กระบวนการในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ว่า ดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ กำหนดผู้รับผิดชอบในการ ประเมินแผนงานของโรงเรียน การกำหนดรายละเอียด รูปแบบ ระยะเวลา และสร้างเครื่องมือในการ ประเมิน การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน การวัดผลการดำเนินงาน การนำผลการประเมินมา วิเคราะห์เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ การจัดให้มีการรายงานผลการประเมินตามขั้นตอน การประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน การจัดทำเอกสารสรุปผล การดำเนินงาน และการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงาน อย่างพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ความสำคัญของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้หลายคน ดังนี้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545 : 1) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบ และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมี กระบวนการ ประเมินผลการศึกษาที่ตรงและเชื่อถือได้ ซึ่งการศึกษาส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพล ต่อการ เปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการ และเทคโนโลยีที่จำเป็นในการ ทำงาน และการใช้ชีวิตในสังคม ยิ่งการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลจาก การ พัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีด้านการสื่อสารใหม่ ๆ พัฒนาการเหล่านี้ย่อมทำ ทายต่อการบริหารการศึกษา ดังนั้นการบริหารการศึกษาจึงมีความสำคัญที่ต้องมุ่งไปสู่เป้าหมาย ที่พึง ประสงค์ร่วมกันของสังคม ต้องนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของมนุษย์อย่างแท้จริง ตรงตามเป้าหมาย ร่วมกัน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551 : 9) ได้สรุปความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การบริหารการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละ ยุคสมัย ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้หรือเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความรู้จึง เป็นเครื่องมือ จำเป็นที่ขาดไม่ได้ ในสังคมสมัยใหม่นี้ความรู้ที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับสถานการณ์ จะช่วยแก้ปัญหาได้ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นพลังสำคัญสำหรับการอยู่รอดและ การพัฒนา ทั้งสำหรับ บุคคลและสำหรับสังคม ประเทศชาติโดยรวม

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษานั้นมีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะในการพัฒนาบุคคล พัฒนาสังคม หรือการพัฒนาประเทศชาตินั้นต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝน

พัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และ วัฒนธรรม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โลกก้าวเข้าสู่สังคม แห่งการเรียนรู้ ความรู้จึงเป็นเครื่องมือจำเป็นที่ขาดไม่ได้ การบริหารการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยน พัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย ความรู้ ที่ทันสมัยที่เหมาะสม กับสถานการณ์จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ การพัฒนาการบริหารการศึกษา อย่างต่อเนื่องจึงเปรียบเสมือน ขุมพลังสำหรับการอยู่รอดและการพัฒนา ทั้งสำหรับบุคคล สังคม และประเทศชาติโดยรวม

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน เป็นกระบวนการและภาระงานของผู้บริหาร โรงเรียน ที่จะนำ โรงเรียนนั้นก้าวไปสู่ความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ โดยทั้งนี้ เป็นกระบวนการ ที่ผู้บริหาร โรงเรียนต้องใช้กระบวนการทั้งศาสตร์และศิลป์ ในการบริหาร โรงเรียนเพื่อให้โรงเรียน ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเต็มศักยภาพ มีผู้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียน ไว้หลากหลายดังนี้

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

สมคิด บางโม (2553 : 153) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาประชากร ของประเทศสำคัญยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ใช้ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์จำนวนมาก เพื่อใช้ในการพัฒนาคน หากการจัดการบริหารงานในโรงเรียนขาดประสิทธิภาพผลผลิตของ โรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จออกไป ย่อมมีประ สติภาพต่ำ ซึ่งส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศ ย่อมจะล่าช้าตามไปด้วย

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์ (2549 : 3) กล่าวว่า การบริหาร โรงเรียนเป็นการดำเนินการ ของกลุ่มบุคคลเพื่อเป็นการบริการทางการศึกษา แก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สรุปได้ว่า การบริหาร โรงเรียน หมายถึง กระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของ กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อการพัฒนาศักยภาพของ โรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียน คือ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

บทบาทของผู้บริหาร

รุ่ง แก้วแดง (2550 : 41) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งใน การปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษางานวิจัยหลายชิ้นได้ ระบุตรงกันว่า ผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับการพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรม และมีภาวะผู้นำ เป็นปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษาทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการทำงาน

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาตามงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2550 : 74) ได้กล่าวว่ ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุดในการบริหารการศึกษา ภายในโรงเรียนมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียนมากมาย ซึ่งอาจสรุปได้ 5 ประการ

1. การให้โอกาสทางการศึกษาและการปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือ
บริหารงานวิชาการ

2. บริหารงานบุคลากรในโรงเรียน

3. บริหารที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. บริหารงานเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการ

5. การบริหารกิจการนักเรียน

กัญญา สาทร (2546 : 356-357) ได้กล่าวถึงหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องทำการบริหารถึง 8 ประการ คือ

1. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งหมายถึง ครู เจ้าหน้าที่ คนงาน และภารโรง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทุกฝ่าย

2. การปกครองและแนะแนวนักเรียน หรือการบริหารกิจการนักเรียนตลอดจนการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียน

3. การบริหารวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตร แบบเรียน หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการสอนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกังานวิชาการและบริหารการสอน เพื่อให้เกิดการสอนที่มีประสิทธิภาพที่สุด

4. การบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนในฐานะที่โรงเรียนเป็นผู้นำชุมชนและเป็นศูนย์ของชุมชนอย่างน้อยที่โรงเรียนตั้งอยู่ เพื่อช่วยกันพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้านและรับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากชุมชนด้วย

5. การจัดระบบบริหารจัดการโรงเรียนกำหนดอำนาจหน้าที่ และแผนภูมิของโรงเรียน (Organization Chart) เพื่อให้โรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีระเบียบแบบแผน สมเป็นองค์กรที่ดี

6. การจัดการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ บริเวณและวัสดุครุภัณฑ์

7. การบริหารงานธุรการหรืองานเสมียน (Clerical Work) เอกสารต่าง ๆ การเงิน และการบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน

8. การประเมินผลงาน ซึ่งต้องทำเป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องกันไม่ขาดสาย

ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบและภารกิจหลักที่สำคัญ คือ รับผิดชอบงานทุกอย่างของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ การบริหารงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์และการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับทางชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีบุคลากรมาก การบริหารงานเพียงคนเดียว อาจทำให้เกิดข้อบกพร่องได้ ผู้บริหารระดับสูงจึงมอบอำนาจบางอย่างให้ผู้อื่นปฏิบัติแทนหรืออาจแต่งตั้งหลายๆ คน มารับมอบอำนาจลดหลั่นกันไปตามสายงาน (ภิญโญ สาทร. 2546 : 356-357)

สรุปผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบตั้งแต่สูงสุด และลดระดับกันมา มีดังนี้

1. ผู้บริหารสูงสุดในโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการ ซึ่งเรียกกันตามขนาดของโรงเรียนและระดับของเงินเดือน มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบงานทุกอย่างของโรงเรียน
2. ผู้ช่วยผู้บริหาร เป็นผู้ที่ผู้บริหารระดับสูงสุดมอบอำนาจหน้าที่ให้ปฏิบัติ ดูแลความรับผิดชอบงานเฉพาะด้าน เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ เป็นต้น
3. หัวหน้าหมวดวิชาการ เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบงานของหมวดวิชา เช่น หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาภาษาไทย แต่ละหมวดวิชาจะมีหัวหน้าหมวดดูแลในหมวด นั้น ๆ
4. หัวหน้าฝ่าย มีอำนาจเทียบเท่าหัวหน้าหมวดวิชา แต่งานแตกต่างกันไป เช่น หัวหน้าฝ่ายการเงิน หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม เป็นต้น

ผู้บริหารแต่ละระดับจะมีบุคลากรร่วมเป็นองค์การบริหารด้วย เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการก็มีหัวหน้าหมวด หัวหน้าฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ในความดูแล หัวหน้าหมวดวิชาก็มีอาจารย์อยู่ในหมวดวิชานั้นๆ หัวหน้าฝ่ายก็มีผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายนั้น ๆ ช่วยเหลือปรึกษาหารือกัน

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเมื่ออาชีพ

สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตร “ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ” โดยกำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพไว้ 6 ประการ ดังนี้ (ธีระ รุณเจริญ. 2545 : 11-12)

1. การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 คุณธรรม จริยธรรมสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ
 - 1.2 การบริหารบุคคลตามแนวคิดของศาสนา
 - 1.3 การบริหารจัดการภูมิปัญญาไทย เพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
2. การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ ในเรื่องต่อไปนี้
 - 2.1 การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้

- 2.2 การจัดและใช้ระบบสารสนเทศและการสื่อสาร
- 2.3 การจัดระบบเครือข่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.4 การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ
3. การเป็นผู้นำด้านวิชาการ ในเรื่องต่อไปนี้
 - 3.1 การพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ
 - 3.2 การพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้
 - 3.3 การพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา
 - 3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
 - 3.5 การประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
4. การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ในเรื่องต่อไปนี้
 - 4.1 การวางแผนกลยุทธ์
 - 4.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 4.3 ผู้บริหาร ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
 - 4.4 การบริหารความขัดแย้ง
 - 4.5 การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 4.6 เทคนิคการบริหารจัดการ ใหม่
5. การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ในเรื่องต่อไปนี้
 - 5.1 การบริหารจัดการ โรงเรียนเพื่อชุมชนและสังคม
 - 5.2 การบริหารในบริบทที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคม
6. การเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงการบริหาร ในเรื่องการพัฒนาตนเอง เพื่อเป็น
ผู้บริหารมืออาชีพ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งเน้น
ความสำคัญอันเป็นหัวใจของการศึกษาคืออยู่ที่ “การประกันกระบวนการเรียน และการเปลี่ยน
กลวิธีสอน” เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ ทั้งเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุขใน
ชีวิต บุคคลสำคัญที่จะบันดาลให้เกิดความสำเร็จก็คือ “ผู้บริหารสถานศึกษา” ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็น
ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ เพื่อปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จ โดย
กำหนดคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพที่สำคัญไว้ 6 ประการ ดังนี้
(ธีระ รุณเจริญ. 2545 : 15-17)

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. มีจิตวิญญาณนักบริหาร
3. เป็นผู้นำทางการศึกษา
4. มีความรู้ความสามารถในการบริหาร
5. มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารสถานศึกษา
6. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

1. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มี “ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์” เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และเจริญรุดหน้าไปสู่ความเป็นเลิศได้อย่างรวดเร็วเพราะว่าวิทยาการต่าง ๆ ในโลกก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยให้ผู้บริหารมืออาชีพนั้นมีวิสัยทัศน์ สามารถกำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและเหมาะสมกับยุคสมัย ตลอดจนกำหนดกลยุทธ์ในการบริหารเพื่อนำสถานศึกษาไปสู่จุดหมายนั้น

2. มีจิตวิญญาณนักบริหาร

ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องมีจิตวิญญาณนักบริหารอย่างน้อย 3 ประการ ดังนี้

2.1 อุทิศตนเพื่อหน้าที่

ผู้บริหารเป็นผู้ที่รักและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มุ่งมั่น ขยัน อดทน และเสียสละที่จะทำงานในหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างสมบูรณ์ตามจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา

2.2 มีความเป็นปัญญาชน

ผู้บริหารเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตและทำงานในหน้าที่โดยใช้ “ปัญญา” พิจารณาด้วยเหตุผลตาม หลักกาลามสูตร ไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์ โกรธ หลง และความลำเอียง ด้วยอคติต่าง ๆ มีจิตใจที่เข้มแข็งหนักแน่นในเหตุผลแห่งความถูกต้องในความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม

2.3 บริหารตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ผู้บริหารเป็นผู้ที่ให้ความสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งด้านความเก่ง ความดี และความมีสุขภาพสมบูรณ์ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ในฐานะที่มีหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยยึดหลักว่า “จะพัฒนาใครเขา ต้องพัฒนาตัวเราก่อน” นอกจากนี้การพัฒนาดนให้มี “ภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน” ยังช่วยให้ผู้บริหารได้รับความเชื่อถือ

ศรัทธาจากครู ผู้เรียน และชุมชน ทำให้การบริหารได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและประสบความสำเร็จสูงขึ้น

3. เป็นผู้นำทางการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพจะต้องเป็นผู้ที่มี“ภูมิรู้”ทางการศึกษาเห็นความสำคัญเชื่อมโยงระหว่างการศึกษากับสถานะแวดล้อมในสังคมสามารถวิเคราะห์ปัญหาและแนวโน้มทางการศึกษาของไทยได้อย่างชัดเจน มีความเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษา เป็นผู้นำทางวิชาการ และเป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพการศึกษา

4. มีความรู้ความสามารถในการบริหาร

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพนอกจากจะต้องมี “ภูมิรู้” ทางการศึกษาแล้วยังต้องมีภูมิรู้ทางการบริหารอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในหลักการบริหาร เทคนิคการบริหาร และการวางแผนกลยุทธ์ ตลอดจนสามารถที่จะนำ “หลักวิชา” ดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูง

5. มีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญ การในการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จะต้องมีความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร มาพัฒนาการบริหารงานด้านต่าง ๆ ภายในสถาบันการศึกษาให้ประสบความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด ตลอดจนมีความสามารถในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน มาช่วยจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้สูงสุด

6. นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร

วีระ ประเสริฐศิลป์ (2546 : 5-9) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพในยุคปัจจุบันจะต้องรู้จักนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาผู้เรียนประสบความสำเร็จผู้เรียนมีคุณภาพสมบูรณ์ ทั้งเป็นคนเก่ง เป็นคนดี และมีความสุขในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่องสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้รักเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีจิตใจเป็นกลางในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียน ครูผู้สอนจะต้องปรับปรุงการพัฒนาทักษะประสบการณ์ในการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความต้องการ และเจตคติของผู้เรียน โดยเน้นที่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้

สามารถเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ในการสร้างและเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้ประเทศมีคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบยั่งยืน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดกลยุทธ์ โดยเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารจะต้องเร่งรัดพัฒนาครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เป็นผู้ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะให้การศึกษอบรมพัฒนาเยาวชนของชาติในฐานะที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 33) ได้มีการกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารโรงเรียน โดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของโรงเรียน ไว้ 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ขอบข่ายและภารกิจทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นภาระงานของผู้บริหารและบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพราะเป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้มีผู้ที่ให้ความหมายของการบริหารวิชาการ และขอบข่ายภารกิจ พอสรุปได้ดังนี้

ความหมายของงานวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก : 33) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักของสถานศึกษา เป็นการบริหารงานเกี่ยวกับกิจกรรมทุกชนิด ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2546 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผน การกำหนดนโยบาย และเป้าหมายงานวิชาการ การวางโครงสร้างและจัดทำหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน การประชุม อบรม วิชาการ การสรรหาและการใช้ทรัพยากร การนิเทศการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียน และการปรับปรุงพัฒนางานวิชาการให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 2) ให้ความหมายการบริหารงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่าความหมายของงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานกิจกรรม

ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนา หลักสูตร พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามวุฒิภาวะ ศักยภาพ ความสามารถของตนเองและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ที่กำหนดไว้ มีการร่วมมือ ประสานงานของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียน คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และใช้เวลาส่วนใหญ่ในการบริหารงานวิชาการ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ขอบข่ายของงานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นภารกิจหลักสำคัญในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติ และดำเนินการ มีนักวิชาการได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 9 ภารกิจ คือ 1) การบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ 2) การบริหารการเรียนการสอน ได้แก่ การรวบรวมวิเคราะห์กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน การกำหนดเตรียมการจัดหาสื่อการสอน การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียน การจัดทำแผนการสอน การควบคุมดูแลส่งเสริมการจัดกิจกรรมตามแผน และการร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน การสอน 3) การบริหารประเมินผลการเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา การกำหนด วิธีการเตรียมเครื่องมือวัดผลประเมินผล การจัดทำหลักฐานการศึกษา การนำผลการประเมิน ไปใช้ แก้ปัญหาข้อบกพร่อง และการกำหนดรูปแบบระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้ 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน การกำหนดวิธีการและระยะเวลาการนิเทศ การควบคุม ส่งเสริมให้มีการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ และการร่วมกันแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้น 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์ ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับ บุคลากร การกำหนดช่วงเวลาของการพัฒนาบุคลากร และการควบคุมดูแล ให้การพัฒนาบุคลากร เป็นไปตามที่กำหนด 6) การบริหารการวิจัยและการพัฒนา ได้แก่ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิจัย ในชั้นเรียน การร่วมกำหนดประเด็นปัญหาและการกำกับดูแลส่งเสริม การจัดทำงานวิจัย 7) การบริหาร โครงการทางวิชาการอื่น ๆ เช่น โครงการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการประเมินผลการเรียน 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดข้อมูลและสารสนเทศ ทางวิชาการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลสารสนเทศทาง วิชาการไปใช้ และ 9) การบริหาร ประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนด

หัวข้อการประเมิน การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมิน และการสรุปและเขียนรายงานประจำปี

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 4) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการว่า ควรประกอบด้วย งานต่อไปนี้ งานวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน บันทึกการสอน การจัดทำแบบเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด การนิเทศการสอน และการวัดผลประเมินผล

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 5 และมาตรา 39 (2557 : 1) และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (2557 : 1) ได้ระบุวิธีการพิจารณาคำเนินการกระจายอำนาจและการบริหารการจัดการศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์งานวิชาการ

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนาตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา และของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่ายและภารกิจ

ขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการตามหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 20-28)

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ

หลักสูตรท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

- 1.1 วิเคราะห์กรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำไว้
- 1.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อกำหนดจุดเน้นหรือประเด็นที่สถานศึกษาให้ความสำคัญ
 - 1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาและชุมชนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 - 1.4 จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาเพื่อนำไปจัดทำรายวิชาพื้นฐานหรือรายวิชาเพิ่มเติม จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อจัดประสบการณ์และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ประเมินผลและปรับปรุง
 - 1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติ
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
 - 2.1 วางแผนงานด้านวิชาการ โดยการรวบรวมข้อมูล และกำกับ ดูแล นิเทศและติดตามเกี่ยวกับงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
 - 2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้
 - 3.1 จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.2 จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.3 ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้
 - 3.4 จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 3.5 ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
 - 3.6 ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการ ค้อย โอกาสและมีความสามารถพิเศษ

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

4.1 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดย

4.1.1 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

4.1.2 จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4.1.3 จัดให้มีวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

4.1.4 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ้งมากขึ้นสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา คณิตศาสตร์ นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ ผู้ปกครอง พิจารณาและการศึกษาทางเลือก

4.1.5 เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก

4.2 สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

4.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษา

4.4 นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

5.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

5.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

5.4 จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

5.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

5.7 ศึกษา ค้นคว้า พัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น

6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

6.1 กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ

6.2 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

6.3 วัดผล ประเมินผล เทียบ โวเนประสพการณ์ ผลการเรียนและอนุมติผลการเรียน

6.4 จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการช่อมเสริมกรณีที่มีผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน

6.5 จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

6.6 จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบ โอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6.7 ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมติผลการประเมิน การเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6.8 การเทียบ โอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบ โอนผลการเรียน และเสนอ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมติการเทียบ โอน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

7.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการทำงานของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

7.2 พัฒนาคูและนักเรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญในการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด การจัดการ การหา เหตุผลในการตอบปัญหา การผสมผสานความรู้แบบสหวิทยาการและการเรียนรู้ในปัญหาที่ตนสนใจ

7.3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

7.4 รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนา การเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาท และหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

8.1 จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้ พอเพียงเพื่อสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองกับการจัดกระบวนการเรียนรู้

8.2 จัดระบบแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ ผู้เรียน เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ จัดให้มีห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑน์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ Resource Center สวนสุขภาพ สวนวรรณคดี สวนหนังสือ

8.3 จัดระบบข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของ ผู้เรียนของสถานศึกษาของตนเอง เช่น จัดเส้นทาง/แผนที่และระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายห้องสมุด ประชาชน ห้องสมุดสถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑน์ พิพิธภัณฑน์วิทยาศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

8.4 ส่งเสริมให้ครูและนักเรียน ได้ใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ และนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

9. การนิเทศการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของ สถานศึกษา ดังนี้

9.1 สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ ภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุการณ์นิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงาน ของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิด ความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

9.2 จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ทัวถึงและต่อเนื่องเป็นระบบ และกระบวนการ

9.3 จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

10. การแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

10.1 กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่มีการแนะแนวเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยให้ทุกคนในสถานศึกษาตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.2 จัดระบบงานและ โครงสร้างองค์กรแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจน

10.3 สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนเห็นคุณค่าของการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียน

10.4 ส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้รับความรู้เพิ่มเติมในเรื่องจิตวิทยาและการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้สามารถบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และเชื่อมโยงสู่การดำรงชีวิตประจำวัน

10.5 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและบุคลิกภาพที่เหมาะสม ทำหน้าที่ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และคณะอนุกรรมการแนะแนว

10.6 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

10.7 ส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจอันดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชน

10.8 ประสานงานด้านการแนะแนว ระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน บ้าน ศาสนสถาน ชุมชน ในลักษณะเครือข่าย การแนะแนว

10.9 เชื่อมโยงระบบแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

11.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพิ่มเติมของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและ ความต้องการของชุมชน

11.2 จัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยจัด โครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการ พัฒนางานและการสร้างระบบประกันคุณภาพภายในจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ข้อมูลมีความสมบูรณ์เรียกใช้ง่าย สะดวก รวดเร็ว ปรับให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

11.3 จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา (แผนกลยุทธ์/แผน ยุทธศาสตร์)

11.4 ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษาในการดำเนิน โครงการ/กิจกรรม สถานศึกษาต้องสร้างระบบการทำงานที่เข้มแข็งเน้นการมีส่วนร่วมและวงจรการพัฒนาคุณภาพ ของ เดมมิ่ง (Deming Cycle)

11.5 ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา โดยดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่องด้วยการสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครองและ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

11.6 ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อ รองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

11.7 จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) และสรุปรายงานประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและ เผยแพร่ต่อสาธารณชน

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการได้ กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

12.1 จัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถานบันอื่น

12.2 ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน

12.3 ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ

12.4 พัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหา วิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างชุมชน

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท และหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

13.1 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

13.2 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และ มีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

13.3 ให้บริการด้านวิชาการที่สามารถเชื่อมโยงหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับ แหล่งวิทยาการในที่อื่น ๆ

13.4 จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับศิษย์เก่า การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน การร่วมกิจกรรมกับ สถาบันการศึกษาอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ ของสถานศึกษา ดังนี้

14.1 ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถาน ประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา

14.2 จัดให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ การเพิ่มความพร้อมให้กับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ร่วมจัดการศึกษา

14.3 ร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ร่วมกันจัดการศึกษาและใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

14.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

14.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบัน สังคมอื่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการตามความเหมาะสมและจำเป็น

14.6 ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

15.1 ศึกษาและวิเคราะห์ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.2 จัดทำร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับรู้ และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

15.3 ตรวจสอบร่างระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและแก้ไขปรับปรุง

15.4 นำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ

15.5 ตรวจสอบและประเมินผลการใช้ระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษาและนำไปแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

16.1 ศึกษา วิเคราะห์ คัดเลือกหนังสือเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อเป็นหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

16.2 จัดทำหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

16.3 ตรวจสอบคุณภาพหนังสือเรียน หนังสือเสริมประสบการณ์ หนังสืออ่านประกอบ แบบฝึกหัด ใบงาน ใบความรู้เพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้

17.1 จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ของสถานศึกษา

17.2 พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา

17.3 พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ข้อเท็จจริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

17.4 พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน

17.5 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิตใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวัดผล ประเมินผล การเทียบ

โอนผลการเรียน การวิจัย การจัดทำสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การแนะแนวการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคลากร ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อ โรงเรียนและผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

2. ด้านงบประมาณ

ความหมายของงานงบประมาณ

จินดา สายคำ (2546 : 30) ได้ให้ความหมายของงานงบประมาณไว้ว่า เป็นงาน เกี่ยวกับการบริหารงานงบประมาณ ประกอบด้วย งานวางแผนจัดทำงบประมาณประจำปีและ การตรวจสอบ การใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามงบประมาณ

วิศิษฎ์ กมลานนท์ (ม.ป.ป. : 11) ให้ความหมายงบประมาณไว้ว่า การจัดทำ งบประมาณ การจัดทำบัญชี การใช้จ่ายเงิน และการควบคุมตรวจสอบทางการเงินและทรัพย์สิน สรุปได้ว่าการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานในการหา รายได้และการใช้เงินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และมีการแสดงรายรับ รายจ่าย เพื่อนำมาใช้ ในการดำเนินการจัดการศึกษา ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยมีการควบคุมและดำเนินงานทางการเงิน ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

ขอบข่ายการงานงบประมาณ

อรพรรณ พรสีมา (2546 : 24) ได้ให้ความเห็นว่า ขอบข่ายของงานงบประมาณ มีขอบข่ายภารกิจที่เขตพื้นที่และสถานศึกษาต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การจัดตั้ง งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหาร พัสดุและสินทรัพย์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 39-50) ได้กำหนดขอบข่ายของงานงบประมาณ คือ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการ บริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์งานงบประมาณ

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ

สุชิน เรื่องบุญส่ง (2551 : 19) ได้สรุปความเห็นไว้ว่า งานงบประมาณเป็นการบริหาร การเงินของสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้องในเรื่อง การกระจาย อำนาจ มีขอบข่ายตามภารกิจที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ ดังนี้ การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การติดตามตรวจสอบประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ การระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

สรุปได้ว่างานงบประมาณ มีขอบข่ายของงานและภารกิจของงานที่สถานศึกษา จะต้องปฏิบัติและดำเนินการ ดังนี้ การจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหาร การเงินการบริหารบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยการบริหารงานงบประมาณนั้น จะต้องยึดหลักเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายและภารกิจ มีดังนี้ (ธีระ รุญเจริญ. 2550 : 29-33)

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี

1.1 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ เป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา สนองความต้องการของชุมชนและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดและพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษา

1.2 เสนอแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ให้เขตพื้นที่ การศึกษารับทราบ

1.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาหรือ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

2.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย และกรอบแนวทางการจัดและพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษา และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ประจำปีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณของเขตพื้นที่การศึกษา

2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของนโยบายและกรอบแนวทางของสถานศึกษา และตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ร่วมกับทรัพยากรของสถานศึกษาหรือที่สถานศึกษาจัดหาได้เอง

2.4 เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

3.1 จัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.2 เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี

3.3 อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการที่ได้รับงบประมาณ

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

โอนเงินงบประมาณวงเงินรวมต่างประเภทงบรายจ่ายของแต่ละแผนงานงาน/โครงการ ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

รายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี โดยแสดงรายละเอียดผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน งาน/โครงการ ตามแบบที่กำหนดไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

6.1 การตรวจสอบติดตามการใช้งบประมาณ

6.1.1 กำหนดแผนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

6.1.2 วางแผน ตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินความเพียงพอ และประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา

6.1.3 สอบทานระบบการปฏิบัติงาน

6.1.4 สอบทานความเชื่อถือได้ของข้อมูล

6.1.5 ตรวจสอบระบบการดูแลรักษาและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยรับตรวจ

6.2 การประเมินผลการใช้งบประมาณและผลการดำเนินงาน

6.2.1 ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

6.2.2 วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาวิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

7.1 ประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

7.2 วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

7.3 วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ประหยัด และคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

8.1 การจัดการทรัพยากร มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

8.1.1 ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการทรัพย์สินของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน

8.1.2 วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน

8.1.3 สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

8.2 การระดมทรัพยากร ศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งาน / โครงการตามกรอบประมาณการระยะปานกลาง (MTEF) และแผนปฏิบัติการประจำปี ที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มเติมจากประมาณการรายได้งบประมาณไว้ เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมให้เป็นไปตามความเร่งด่วนและช่วงเวลา มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

8.2.1 สสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนการศึกษาตามเกณฑ์ การรับทุนทุกประเภท ตั้งกรรมการพิจารณาคัดเลือกนักเรียนได้รับทุนการศึกษาโดยตรวจสอบข้อมูลเชิงลึกพร้อมๆ ให้มีการจัดทำเอกสารเสนอให้เป็นปัจจุบัน

8.2.2 ศึกษา วิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพ ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

8.2.3 จัดทำแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษา โดยกำหนดวิธีการแหล่งการสนับสนุน เป้าหมาย เวลาดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ

8.2.4 เสนอแผนการระดมทรัพยากรทางการศึกษาและทุนการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบและดำเนินการในรูปคณะกรรมการ

8.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

8.3.1 วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดหารายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล

8.3.2 จัดทำแผนปฏิบัติการ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดหารายได้และบริหารรายได้และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

10.1 สำรวจ และจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษาในเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาเพื่อประชาสัมพันธ์ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

10.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรของสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนและสถานศึกษา

10.3 ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกับบุคคลและหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน

10.4 ดำเนินการเชิญเกียรติบุคคลและหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

11. การวางแผนพัสดุ

วางแผนจัดหาพัสดุปีปัจจุบัน และล่วงหน้า 3 ปี เฉพาะส่วนที่จะจัดหาเองหรือที่จะร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุในระดับสถานศึกษา

14. การจัดหาพัสดุ

ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การจัดซื้อ-จัดจ้าง การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน โดยให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

ควบคุมการดำเนินงานพัสดุเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีพัสดุการเบิก-จ่ายพัสดุ

การลงทะเบียนครุภัณฑ์ การตรวจสอบพัสดุประจำปี การรายงานการตรวจสอบพัสดุ การดำเนินการเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ โดยให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ

16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

16.1 วิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดหารายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่นำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล

16.2 จัดทำแนวปฏิบัติ หรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดหารายได้ บริหารรายได้ และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษา โดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

16.3 จัดหารายได้ผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงิน เบิกจ่ายเงินให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

17. การเบิกเงินจากคลัง

ยื่นเรื่องขอเบิกเงินพร้อมหลักฐานสำหรับรายการที่มีได้จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นเงินก้อน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ให้เขตพื้นที่การศึกษา เว้นแต่กรณีการขอเบิกเงินสำหรับเงินงบประมาณที่จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นวงเงินรวม ไม่ต้องยื่นเรื่องให้เขตพื้นที่การศึกษา

18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

18.1 แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการรับ-จ่ายเงินประจำวัน การเก็บรักษาเงิน สมุดเงินฝากทุกประเภท

18.2 รับเงินและออกใบเสร็จรับเงินในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา

19. การนำเงินส่งคลัง

19.1 นำส่งเงินรายได้แผ่นดิน เงินประกันสัญญา

19.2 รับรองการหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งสรรพากรภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป

20. การจัดทำบัญชีการเงิน

จัดทำบัญชีหลักฐานทางการเงิน และควบคุมการลงบัญชีรับ-จ่ายเงิน สมุดเงินสด เงินคงเหลือประจำวัน เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินรายได้สถานศึกษา และเงินอื่น ๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ จัดทำใบรับรองเงินเดือน

21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

21.1 จัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงินประจำเดือนที่เกี่ยวข้องฝ่ายบริหาร งบประมาณต่อหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชน

21.2 รายงานการใช้ใบเสร็จรับเงินและขอรับใบเสร็จรับเงินเล่มใหม่เมื่อสิ้น

ปีงบประมาณ

22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

จัดทำและจัดหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เอง เว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลางที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการทางการเงินของเงิน งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรร งบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหาร พัสดุและสินทรัพย์ โดยต้องอาศัยความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่ได้วางไว้และก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและทางราชการมากที่สุด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

ความหมายของงานบุคคล

งานบุคคล เป็นงานที่มีความสำคัญต่อผู้บริหาร โรงเรียนที่สนับสนุนให้งานอื่น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นผู้บริหารจึงจะต้อง มีความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีนักวิชาการและหน่วยงาน ได้ให้ความหมายของงานบุคคล ดังต่อไปนี้

กิตติมา กวยาวงศ์ (2547 : 16) ได้ให้ความหมายของงานบุคคลไว้ว่าเป็น กระบวนการ จัดการเกี่ยวกับบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่ดีมีความรู้ ความสามารถเหมาะสมกับงาน เข้ามาทำงาน ให้ได้ผลดีที่สุดในองค์การ ตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคลากร การบรรจุ แต่งตั้ง การมอบหมายงาน การปฐมนิเทศ การพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการ การให้บำเหน็จความชอบ การรักษาวินัย การลงโทษ การประเมินผล รวมถึงการเสริมสร้างหลักประกัน เมื่อบุคลากรต้องพ้นจากหน้าที่ จากสาเหตุต่าง ๆ ก็ยังมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์การและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมพร ใจคำปิ่น (2547 : 7) ได้ให้ความหมายของงานบุคคลไว้ว่า การดำเนินการ เกี่ยวกับ บุคลากรในองค์การ ตั้งแต่การสรรหาบุคลากรเข้าทำงาน โดยมีการชำระรักษาบุคลากร พัฒนาบุคลากร การให้ออกจากงานรวมทั้งการทำให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจในการทำงาน พร้อมทั้งจะปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ และการบริหารงาน บุคคลจึงมีความสำคัญต่อ การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนเป็น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้งาน ดำเนินไปได้และประสบความสำเร็จในที่สุด

ฤกษ์ชัย ใจคำปิ่น (2549 : 8) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารทรัพยากรคน เพื่อให้คนมีประสิทธิภาพสูงสุด มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความรักและหวงแหนองค์กร และส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

สรุปได้ว่า งานบุคคล หมายถึง กระบวนการในการจัดการเกี่ยวกับบุคคล ตั้งแต่ การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคคล การแต่งตั้ง การบรรจุ การมอบหมายงาน การพัฒนา การให้หลักประกัน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนตำแหน่ง การโอนย้าย การรักษาวินัย การลงโทษ การเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้ได้ผลจากการปฏิบัติงานของบุคคล ต่อองค์การมากที่สุด โดยดำเนินการอยู่ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณและเป็นไปตามหลัก ธรรมาภิบาล

ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล

งานบุคคล เป็นภารกิจหลักสำคัญของโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ของการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียน มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดขอบข่าย ของงานบุคคลไว้ดังต่อไปนี้

อรพรรณ พรสีมา (2546 : 24-25) กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานบุคคลว่ามีขอบข่าย ภารกิจที่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องปฏิบัติ 23 ด้าน ได้แก่ การวางแผนอัตรากำลังคน การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเกลี่ยอัตรากำลังข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 51-63) กล่าวว่า การบริหารบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารบุคคลให้เกิดความคล่องตัวอิสระ ภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์การบริหารงานบุคคล

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่น
ในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ

4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคง และความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ฤกษ์ชัย ใจคำปิ่น (2549 : 12) ได้สรุปว่า ขอบข่ายของการบริหารงานบุคลากร
มีองค์ประกอบ คือ การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุและการแต่งตั้ง การพัฒนา
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การรักษาวินัย การดำเนินการวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์
และการร้องทุกข์ อันจะเป็นแนวทางในการบริหารงานบุคลากร เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มี
ประสิทธิภาพ และบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

ขอบข่ายและภารกิจ มีภาระหน้าที่ 20 อย่างด้วยกันคือ (ธีระ รุณเจริญ. 2550 : 34-38)

1. การวางแผนอัตรากำลัง

1.1 ประเมินความต้องการอัตรากำลัง

1.2 จัดทำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษา

1.3 เสนอแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
สถานศึกษา ไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

2. การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 สืบค้นและรวบรวมข้อมูลขยับปรับปรุ่่งกำหนดตำแหน่งวิทยฐานะให้สูงขึ้น
ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ขอ กำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะเพิ่มเติมและขออนุมัติตัด โอนตำแหน่ง
และอัตราเงินเดือน

2.3 เสนอขอเปลี่ยนแปลงการกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2.4 ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และตามที่ได้รับมอบหมาย

3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.1 เสนอความต้องการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อเขต
พื้นที่การศึกษา

3.2 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุ แต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในกรณีที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบหรือมอบหมาย

3.3 ดำเนินการสรรหาและจัดจ้างบุคคล เพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตราจ้าง

ประจำหรืออัตราจ้างชั่วคราว ตามความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

3.4 แจกภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ และเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

3.5 ดำเนินการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการสำหรับบุคลากรทางการศึกษา หรือเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มสำหรับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่ง

3.6 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่ได้แจ้งให้ทราบตามข้อ 1 (อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง)

3.7 รายงานผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแล้วแต่กรณีต่อเขตพื้นที่การศึกษา

3.8 ดำเนินการแต่งตั้ง หรือสั่งให้พ้นจากสภาพการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเมื่อได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.1 การย้ายผู้บริหารของหน่วยงานการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายต่อเขตพื้นที่การศึกษา

4.2 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.2.1 รวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายและให้ความเห็นชอบเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน

4.2.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา

4.2.3 สั่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วแต่กรณี ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

4.3 การย้ายผู้บริหารของหน่วยงานผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายไปยังเขตพื้นที่การศึกษาด้านสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน

4.4 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4.4.1 รวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์

จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน

4.4.2 พิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ที่ประสงค์ขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษา

4.4.2.1 ในกรณีให้ความเห็นชอบรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

4.4.2.2 ในกรณีให้ความเห็นว่าไม่สมควรรับย้าย ให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหาร
สถานศึกษาด้านสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายทราบ

4.4.3 สั่งย้ายและสั่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
แล้วแต่กรณีตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

5.1 การเลื่อนขั้นเงินเดือนปกติ

5.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์
และวิธีการที่กฎหมายกำหนดในฐานะผู้บังคับบัญชา

5.1.2 รวบรวมข้อมูลพร้อมความเห็นของผู้มีอำนาจในการประเมินและ
ให้ความเห็นในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอ
คณะกรรมการตาม ข้อ 8.1.1 พิจารณา

5.1.3 แจ้งคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ในฐานะผู้บังคับบัญชาทราบ พร้อมเหตุผลที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

5.1.4 สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะ
ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

5.2 การเลื่อนขั้นกรณีพิเศษ กรณีถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

5.2.1 เสนอเรื่องพร้อมทั้งข้อยุติและรายละเอียดไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

5.2.2 ดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ครอบครัวผู้ถึงแก่กรรมอันเนื่องมาจาก
การปฏิบัติหน้าที่ราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดตามความเหมาะสม

6. การลาทุกประเภท

6.1 อนุญาตหรือเสนอขออนุญาตการลาศึกษาต่อตามนโยบาย หลักเกณฑ์
และวิธีการของเขตพื้นที่การศึกษา และตามที่กฎหมายกำหนด

6.2 เสนอเรื่องการอนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาลาศึกษาต่อให้
เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

7.1 กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่ ก.ค.ศ. กำหนด

7.2 ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใน สถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

7.3 นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา

7.4 รายงานผลการประเมินการปฏิบัติงานในส่วนที่เขตพื้นที่การศึกษาร้องขอ

ได้รับทราบ

8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

8.1 การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรที่กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง

8.1.1 กรณีมีข้อมูล ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวินัย

ไม่ร้ายแรงในฐานะผู้บังคับบัญชา

8.1.2 พิจารณาลงโทษทางวินัย หากปรากฏผลการสอบสวนว่าผู้ได้บังคับบัญชา กระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงตามอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนด

8.1.3 รายงานผลการพิจารณาลงโทษทางวินัยไปเขตพื้นที่การศึกษา

8.2 การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กระทำผิด วินัยอย่างร้ายแรง

8.2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในฐานะ ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งหรือรายงานต่อผู้มีอำนาจ แล้วแต่กรณี

8.2.2 ประสานกับหน่วยงานการศึกษาอื่นและกรรมการสอบสวนกรณี มีการกระทำผิดวินัยร่วมกัน

8.2.3 พิจารณาระดับโทษและสั่งลงโทษกรณีความผิดไม่ร้ายแรงแล้วรายงานเขต พื้นที่การศึกษาหรือเสนอระดับโทษไปยังเขตพื้นที่การศึกษากรณีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อ เสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา

9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน สั่งให้ผู้ได้บังคับบัญชาผู้กระทำผิดวินัยพักราชการ หรือสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน ในฐานะผู้มีอำนาจหน้าที่ตามหลักเกณฑ์และวิธีการกฎหมาย กำหนด

10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

ดำเนินการลงโทษทางวินัยและรายงานการดำเนินการทางวินัยตามที่กฎหมายกำหนด

11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

11.1 รับเรื่องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำเนิการต่อไป ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องอุทธรณ์ผ่านหัวหน้าสถานศึกษา

11.2 เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการพิจารณาอุทธรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ยื่นอุทธรณ์ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา หรือผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด

11.3 การร้องทุกข์ รับเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาต่อไป ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเสนอเรื่องร้องทุกข์ผ่าน

12. การออกจากราชการ

12.1 การลาออกจากราชการ

12.1.1 รับเรื่องการลาออกจากราชการของครู และบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชา แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งพิจารณา

12.1.2 อนุญาตการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

12.1.3 ยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้ง หากเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

12.2 สั่งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ เพราะเหตุทดแทนในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

13.1 จัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง

13.2 ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสถานศึกษา

13.3 รับเรื่องการแก้ไข วัน เดือน ปี แล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา

14. การจัดทำ บัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

14.1 ดำเนินการในการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

14.2 จัดทำทะเบียนผู้ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสังกัด

15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

15.1 ดำรงและรวบรวมข้อมูลการขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา

15.2 รวบรวมคำขอและผลงานการขอเลื่อนวิทยฐานะเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

16.1 ส่งเสริมพัฒนาตนเองของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูและคุณภาพการศึกษา

16.2 สร้างขวัญและกำลังใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้มีผลงานดีเด่นและมีคุณงามความดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

16.3 ดำเนินการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความเหมาะสม

17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

17.1 ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

17.2 ควบคุม ดูแล และส่งเสริมข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบ วินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา

18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

18.1 เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ได้บังคับบัญชามีวินัย

18.2 ป้องกันไม่ให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย

19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพดำเนินการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและ

บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเสนอไปยังเขตพื้นที่การศึกษาให้ดำเนินการต่อไป

20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

20.1 วิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา

20.2 จัดทำ แผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

20.3 ดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนด

20.4 สร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายและภารกิจที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุและการแต่งตั้ง การพัฒนาประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การรักษาวินัย การดำเนินการวินัย การออกจากราชการ การส่งเสริมวินัยข้าราชการ การลาศึกษาต่อ การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ งานทะเบียนประวัติ งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะ เงินเดือน และค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การส่งพักและสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การรายงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป

ความหมายของงานบริหารทั่วไป

งานบริหารทั่วไปเป็นงานที่สนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลและผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีความรู้ความสามารถ มีความตระหนักในงานและภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ ในการบริหารจัดการ มีนักวิชาการและหน่วยงานได้ให้ความหมายของงานบริหารทั่วไปดังต่อไปนี้

อรพรรณ พรสีมา (2546 : 31) ได้ให้ ความหมายว่า งานบริหารทั่วไปนั้น

ประกอบด้วย การกระจายภายใน โรงเรียน การให้มีตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูล การจัดองค์กรให้เป็นระบบ มีเป้าหมายและแผนงานที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

สุชิน เรื่องบุญส่ง (2551 : 23) ได้สรุปความหมายของงานบริหารงานทั่วไปไว้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรที่ช่วย ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและ เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การบริหารงานทั่วไป หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับ การจัดระบบการบริหารองค์กร ที่ช่วยประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้าน ต่าง ๆ ในการบริการการศึกษา และการบริหารงานอื่น ๆ ของสถานศึกษาได้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและ เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และ องค์กรที่เกี่ยวข้อง

ขอบข่ายของงานบริหารทั่วไป

งานบริหารทั่วไปเป็นภารกิจหลักสำคัญของสถานศึกษาที่จะต้องปฏิบัติมีนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาได้กำหนดขอบข่ายของงานบริหารทั่วไปไว้ ดังต่อไปนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ก : 64-73) การบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการ จัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่ กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกอย่าง เหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมี ส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์งานบริหารทั่วไป

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจมีดังนี้ (ธีระ รุณเจริญ. 2550 : 39-45)

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

1.1 จัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา

1.2 จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลาง

1.3 นำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์

2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

2.1 ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

2.3 กำหนดแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

2.4 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษา และของเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

3.1 แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์

3.1.1 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่ การศึกษาและสนองความต้องการของชุมชนและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

3.1.2 เสนอแผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

3.1.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา

3.2 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนปฏิบัติการประจำปี

3.2.1 กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและกรอบแนวทางการจัดและพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา และแผนการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.2 จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาประจำปีเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษา

3.2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามนโยบายและกรอบแนวทางของสถานศึกษาและตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร รวมทั้งทรัพยากรของสถานศึกษาหรือที่สถานศึกษาจัดหาได้เอง

3.2.4 เสนอแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา
รับทราบ

4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา ตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และตามความต้องการของสถานศึกษา

4.2 แจกผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

4.3 เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยของสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา

และสาธารณชนทราบ

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

5.1 การจัดระบบการบริหาร มีแนวทางการปฏิบัติ

5.1.1 การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพ และสภาพของสถานศึกษา

5.1.2 วางแผนออกแบบการจัดระบบ โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของสถานศึกษา

5.1.3 นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วนราชการในสถานศึกษา

5.1.4 ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการตลอดจนประชาชนทั่วไปทราบ

5.1.5 ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการที่กำหนด

5.1.6 ติดตามประเมินผลและปรับปรุงการจัดระเบียบบริหารให้มีประสิทธิภาพ

5.2 การพัฒนาองค์กร มีแนวทางการปฏิบัติ

5.2.1 ศึกษา วิเคราะห์ ข้อมูล สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา

5.2.2 กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็น ของสถานศึกษา

5.2.3 ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่ เหมาะสมกับโครงสร้างภารกิจเทคโนโลยีและกลยุทธ์ของสถานศึกษา

5.2.4 กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ผลลัพธ์ ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานบุคลากร

5.2.5 ติดตามประเมินผลผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็น ระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

5.2.6 นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและขบวนการ ปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

6.1 กำหนดมาตรฐานและดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านของสถานศึกษา

6.2 ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

6.3 ปรับปรุงและพัฒนาทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานและระบบการประเมิน

มาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

7.1 สำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา

7.2 วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษามาใช้ ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

7.3 ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา

7.4 สนับสนุนให้บุคลากรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใช้ในการ บริหารและพัฒนาการศึกษา

7.5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถและ ทักษะในการผลิตรวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

7.6 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

7.7 ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่า และเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

8. การดำเนินงานธุรการ

8.1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

8.2 วางแผนออกแบบระบบงานธุรการลดขั้นตอนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสม

8.3 จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานธุรการ ตามระบบที่กำหนดไว้

8.4 จัดหา Hardware และ Software ให้สามารถรองรับการปฏิบัติงานด้านธุรการ ได้ตามระบบที่กำหนด

8.5 ดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดความถูกต้องรวดเร็ว ประหยัดและคุ้มค่า

8.6 ติดตามประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

9.1 กำหนดแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

9.2 บำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ อยู่สภาพที่มั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

9.3 ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้

9.4 สรุป ประเมินผลและรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

10.1 ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา

10.2 จัดทำสำมะโนผู้เรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา

10.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.4 เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

11. การรับนักเรียน

11.1 กำหนดเขตพื้นที่บริการการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาโดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา

11.2 กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษาโดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา

11.3 ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด

12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

เสนอข้อมูลและความต้องการในการยุบรวม เลิกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

13.1 สำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย

13.2 กำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา

13.3 ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา

13.4 ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

13.5 ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ

14.1 กำหนดแนวทางการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ

14.2 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ

15. การทัศนศึกษา

15.1 วางแผนการนำนักเรียนไปทัศนศึกษา

15.2 ดำเนินการนำนักเรียนไปทัศนศึกษา

16. งานกิจการนักเรียน

16.1 วางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน

16.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน

16.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้
คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

16.4 สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียนเพื่อใ้
การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

17.1 วางแผนการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาของสถานศึกษา

17.2 ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานการศึกษาตามแนวทางที่กำหนด

17.3 ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาการประชาสัมพันธ์การศึกษา

ของสถานศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

โดยให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือในการจัด
การศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

19.1 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ ส่วนภูมิภาคในการจัดและ
พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

19.2 ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดและพัฒนาการศึกษาร่วมกัน

20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

21.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา

21.2 วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับ

ความเสี่ยง

21.3 กำหนดมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษา

21.4 วางแผนการจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา

21.5 ใ้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตรการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการ
ควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ

21.6 ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงิน
แผ่นดินกำหนด

21.7 ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการที่กำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม

21.8 รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ความเป็นมาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 3)

การพัฒนาในแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเน้นพื้นฐานการพึ่งตัวเองเป็นสำคัญ โดยพยายามนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และถ้าหากเป็นไปได้ต้องฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นด้วย หรือเป็นการพัฒนาที่เพิ่มพูนในทุกประเภท ไม่ว่าจะทุนมนุษย์ ซึ่ง ประกอบด้วย ความเพียร ความสามารถ สติปัญญา และการพัฒนาจิต ทุนสังคม คือ การช่วยเหลือ เผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ สุจริต ที่ก่อให้เกิดการร่วมมือกัน ทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และส่วนรวม ทุนทางด้านกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นเงินทุน เครื่องมือ เครื่องจักร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งเกิด สถานการณ์ดังกล่าวได้จะต้องปราศจากซึ่งความโลภหรือความเห็นแก่ตัวมากเกินไป ซึ่งจะทำให้ เราสามารถมีชีวิตอยู่ได้ โดยรู้จักพอ คือ พอมีพอกิน หรือพอมีพอใช้ และตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ซึ่งก็เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี สำหรับการพัฒนาประเทศโดยรวมจะต้องมีการพัฒนาเป็นขั้นเป็น ตอน โดยใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมของแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา (อภิรักษ์ พันธเสน. 2550 : 158)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายามนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาดังกล่าวที่มีความลึกซึ้งซึ่งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง กอปรรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบ

ในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการทัศน์การพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ด้วยเหตุผลดังกล่าว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความถี่อย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. 2554 : คำนำ)

แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤติ เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา กล่าวคือ เป็นการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

1. หลักแนวคิดของการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 13)

1.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

1.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

1.3 การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึงการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

2. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับความพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 15) กล่าวคือ

2.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและ

ความระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ

2.2 เงื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต ความอดทนและความเพียร การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่

สุเมธ ดันติเวชกุล (2549 : 21) เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้กล่าวสรุปหลักเศรษฐกิจพอเพียงว่าการกระทำใด ๆ ให้มีความพอเพียง หมายถึง ทำพอประมาณด้วยเหตุผลและผลการพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อสามารถเผชิญและอยู่รอดจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องมีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในประเทศให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม และสร้างความสมดุล และความพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านอนาคต

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2552 : 1) ได้สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้

1. แนวคิดหลัก เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

2. เป้าหมาย มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

3. หลักการ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

4. เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

4.1 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน

4.2 การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบรู้สรุปเศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตของไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดีให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาอย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และเห็นความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุน และทรัพยากรสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงมีความอดทน เพียรพยายาม ใช้ปัญญานำไปสู่ความสุขของประชาชน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550 : 146-147)

ได้ให้คำจำกัดความ เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิคณะหนึ่งที่ติดตามพระราชดำรัสและพระราชกระแสอย่างใกล้ชิด และนำมาเรียบเรียงก่อนนำขึ้นกราบบังคมทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทาน พระบรมราชานุญาตนำออกเผยแพร่มิใช่ใจความว่า ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐทั้งในการบริหารและพัฒนาประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เสถียร บุระชัย (2550 : คำนำ) เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สอนเอาความร่ำรวยเป็นตัวตั้ง ไม่ใช่เรื่องการถอยหลังเข้าคลอง ไม่ใช่สอนให้คนหยุดพัฒนา หยุดกระตือรือร้น หยุดรับความรู้ ไม่ใช่สอนให้คนรอรับการสงเคราะห์ ไม่ใช่การเน้นเพียงตัวเลข การเติบโตทางเศรษฐกิจแต่ตรงกันข้ามเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องการสอนให้ทุกคน ทุกครอบครัว ทุกองค์กร ทุกเชื้อชาติ ให้อยู่ในโลกอย่างมีสติปัญญา รู้เท่าทันโลก ขยันขันแข็ง ทำทุกภารกิจอย่างพอดีพอประมาณ ให้อยู่ในโลกไม่เกินพอดี กล้าเผชิญกับปัญหาในโลกปัจจุบัน ใช้อย่างชาญฉลาด เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันให้ตัวเอง ให้ครอบครัว ให้สังคม ไม่ตกเป็นเหยื่อภายใต้กระแสทุนนิยม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างสง่างาม รู้จักทวนกระแสกิเลส อันเป็นสาเหตุแห่งความโลภ

เกษม วัฒนชัย (2550 : 18) ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า หลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนสำหรับทุกประเทศในโลก โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้มแข็งเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์

สุรยุทธ์ จุลานนท์ (2557 : 3) ได้อธิบายถึง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปฏิบัติโดยนำมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานของนโยบายการพัฒนา ซึ่งหมายถึง ว่าจะให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างมั่นคงความมีวินัยของนโยบายเศรษฐกิจมหภาค รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้มีความเป็นธรรม ซึ่งการเติบโตอย่างมีคุณภาพ หมายถึง การให้ความห่วงใยอย่างยิ่งยวดต่อหลักธรรมาภิบาลและการบริหารความเสี่ยง แต่ความห่วงใยในเรื่องดังกล่าวจะไม่ส่งผลต่อกลไกตลาดหรือแม้แต่มีอิทธิพลต่อการเปิดของเศรษฐกิจไทย

ในความเป็นจริงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบของไทยสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

อำพล เสนาณรงค์ (2554 : 4) ได้กล่าวถึง เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา หรือแนวปฏิบัติ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรารถนาจะให้รากแก้วในสังคมได้ยึดเป็นแนวดำรงชีวิตเพื่อความอยู่ดีกินดี ซึ่งองค์ประกอบสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงมีด้วยกัน 7 ข้อ คือ พึ่งพาตนเอง พอประมาณ เคนสายกลาง มีภูมิคุ้มกัน มีเหตุผล เป็นคนดี และรู้จักสามัคคี โดยหลักสำคัญทั้ง 7 ข้อนี้ คนทุกกลุ่มทุกอาชีพสามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน 17 จังหวัดภาคเหนือ (2554 : 1) เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สรุปความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็น แนวทางการปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้แก่ปวงชนชาวไทย โดยทรงชี้ให้เห็นว่าในการปฏิบัติตนให้มีความเป็นอยู่อย่างมีความสุข ต้องมีความพอเพียง มีความพอดี จึงจะต้องมีความรอบคอบ มีเหตุผล ดำรงชีวิตในทางสายกลาง และประกอบด้วยภูมิคุ้มกันที่ดีในการป้องกันเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากกระแส โลกาภิวัตน์ อันประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม เป็นสำคัญที่มีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิม ของคนไทยซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทั้งระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

การปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนทุกคน ทุกอาชีพ จะต้องประพฤติปฏิบัติตนตามแนวทาง ดังนี้ (สุเมธ ตันติเวชกุล. 2550 : 284)

1. ยึดความประหยัด คัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพของตนเป็นหลักสำคัญ”

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น”

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในวิฤตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้อง ขวนขวายไฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “การที่ต้องให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้าที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไป ก็คือให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตัวเอง”

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่คิดละสิ่งชั่วชุกให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น”

บุญเสริม บุญเจริญผล (2544 : 40-41) ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง มีหลัก 4 ประการดังนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด
2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุด
3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ
4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกันและกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแล

หลัก 4 ประการของเศรษฐกิจพอเพียง จะช่วยให้ชีวิตมีความสุขเสมือนเสา 4 ต้น ช่วยยกชีวิตที่มีความสุข ไม่ต้องทุรนทุรายเกินพอดี รายละเอียดของหลักการ 4 ประการของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

1. ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด หมายถึง ต้องพยายามอาศัยตนเองให้มากที่สุด อาศัยปัจจัยหรือคนภายนอกน้อยที่สุด ในระดับครอบครัวพึ่งการผลิตภายในครอบครัว ระดับชุมชนพึ่งพาผลิตในชุมชน ระดับชาติพึ่งการผลิตภายในชาติ เช่น ในระดับครอบครัว เราต้องรับประทานอาหารก็ปลูกพืชไว้รับประทานเอง เราเองสวมเสื้อผ้าก็พยายามทอผ้าตัดเสื้อใช้เอง ปลูกต้นไม้ไว้สำหรับทำเชื้อเพลิง ทำเครื่องเรือน ของใช้ที่ต้องใช้ ก็พยายามทำเอง พยายามซื้อให้น้อยที่สุด ยังเป็นการซื้อจากต่างประเทศยิ่งต้องจำกัดที่สุด

2. ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลักษณะข้อ 1 ของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ต้องพึ่งตนเองให้มากที่สุด ก็จำเป็นต้องพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดผลดีมากที่สุด มิฉะนั้นก็พึ่งตนเองไม่ได้มากนัก เช่น ในครัวเรือนมีที่ดินเหลืออยู่ ก็ปลูกผักผลไม้เอาไว้รับประทาน เวลาที่มีเหลืออยู่ก็ผลิตสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้ใช้ เช่น เอากระดาษเหลือใช้มาพับถุง หรืออ่านหนังสือหาความรู้ ซ่อมแซมเครื่องใช้หรือบ้านเรือนที่ชำรุด

3. ไม่ผลิตและบริโภคเกินกำลัง แสวงหาความพอเหมาะพอดีได้คุณภาพ การบริโภคที่เกินกำลังคือ บริโภคเกินรายได้ส่วนมากเป็นการบริโภคเอาหน้า (Conspicuous Consumption) ทั้งที่จริงแล้วคนไม่มีความสามารถซื้อสินค้านั้น ได้ แต่ก็กู้จากสถาบันการเงิน จากนายทุนเงินกู้ หรือจากการผ่อนส่ง เมื่อการกู้กลายเป็นนิสัย ก็กู้ไปเรื่อยๆ จนหมดความสามารถใช้หนี้ได้ สินค้าที่ซื้อมาก็ถูกยึดคืนอับอายเสียหน้าตา ต้องหลบหน้ายัยที่อยู่ ที่จริงการกู้เงินไม่ว่าเพื่อการผลิตหรือการบริโภค ก็มีได้เป็นสิ่งที่ชั่วร้ายน่าอับอาย เพียงแต่ต้องแน่ใจจริงๆ ว่าคนจะมีความสามารถใช้นั้นคืนได้ และถ้าหากเกิดปัญหาขึ้น ต้องไม่ก่อความเดือดร้อนในภายหลัง ถ้าเราใช้ความสังเกตดูพฤติกรรมทางเศรษฐกิจในสังคม จะได้ข้อสรุปว่า ผู้ที่ผลิตเกินกำลัง ใช้นิสัยสุ่มเสี่ยงเป็นหลัก จะต้องจบลงด้วยความล้มเหลว เร็วหรือช้าเท่านั้น

4. ต่างมีส่วนร่วมช่วยเหลือกัน ไม่ต่างคนต่างอยู่โดยไม่เหลียวแลกัน เนื่องจากเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องพยายามผลิตสินค้าและบริการใช้เองให้มากที่สุด พยายามหลีกเลี่ยงการซื้อขายในตลาด เพราะไม่ใช่เศรษฐกิจการตลาด (Market Economy) แต่มนุษย์ทุกคนไม่สามารถผลิตสินค้าและบริการที่ตนต้องการได้ทุกอย่าง จึงต้องอาศัยผู้ที่อยู่ใกล้เคียงในชุมชนที่เป็นหมู่บ้านหรือตำบลเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การตั้งกลุ่มออมข้าวธัญญาหารเพื่อให้สมาชิกได้ยืมบริโภคในยามขาดแคลน สหกรณ์ที่ผลิตสินค้าร่วมกัน สหกรณ์ออมทรัพย์ เหล่านี้เป็นตัวอย่างที่ดีของการร่วมมือช่วยเหลือกันเอง วิธีการนี้ตรงข้ามกับเศรษฐกิจการตลาดที่ผลิตสินค้าอย่างเดียว ขายเอาเงินไว้ซื้อสินค้าที่ตนต้องการ ย่อมเป็นวิธีตัวใครตัวมัน ไม่จำเป็นต้องมีการช่วยเหลือกันและกันในการผลิตและการบริโภค

สรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทิศทางของการดำรงชีพอยู่อย่างประคองตัว สามารถลุกขึ้นยืนหยัดด้วยลำแข้งของตนเอง แล้วสามารถพัฒนาพึ่งตนเองได้ในอนาคต การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียงนี้จะต้องรู้ว่าตัวเราเองมีฐานะอย่างไร มีความสามารถแค่ไหนในการทำอะไรก็แล้วแต่ต้องมีความพอดีไม่มีความทะยานอยาก อยากได้อยากมีเหมือนคนอื่น ถ้าต้องการเอาชนะโดยไม่คำนึงถึงวิธีการ จะทำให้เกิดเรื่องไม่คาดคิดได้ จากสิ่งที่เราคิดว่าไม่มีความสำคัญ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต้องการให้คนมีความพอดีในสิ่งที่ตนมีและมีความสุขตามอัตภาพไม่ค้ำครนหาความทุกข์มาใส่ตัวเองอย่างไม่สิ้นทำให้เกิดเรื่องวุ่นวายในเศรษฐกิจทุกด้าน ถ้าคนเราหันหน้ามองกัน

และทำตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะรู้ว่าคุณมีความสุขในวันนี้อยู่ที่ใด โดยไม่ต้องแสวงหาความสุขที่มีอยู่อย่างทุกวันนี้

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพื้นฐานคือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละส่วนแต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ สามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (ปรียานุช พิบูลสรารุช. 2549 : 21)

1. ด้านเศรษฐกิจ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป การเฟื่องฟูเลือกสำรอง
2. ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
3. ด้านสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน
4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด
5. ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ ว่า ทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตได้ไม่ใช่เฉพาะในหมู่คนจนหรือเกษตรกร โดยต้อง “ระเบิดจากข้างใน” คือ การเกิดจิตสำนึกมีความศรัทธาเชื่อมั่นเห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติด้วยตนเองแล้วจึงขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป แยกเป็น

ความพอเพียงระดับบุคคลและครอบครัว มุ่งเน้นให้บุคคลและครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น รวมทั้งใฝ่รู้และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อความมั่นคงในอนาคต และเป็นที่ยังให้ผู้อื่นได้ในที่สุด เช่น หาปัจจัยสี่มาเลี้ยงตนเองและ

ครอบครัวจากการประกอบสัมมาชีพ รู้ข้อมูลรายรับ-รายจ่าย ประหยัดแต่ไม่ใช้ตระหนี่ ลด-ละ-เลิก อบายมุข สอนให้เด็กรู้จักคุณค่า รู้จักใช้ และรู้จักออมเงินและสิ่งของเครื่องใช้ ดูแลรักษาสุขภาพ มีการแบ่งปันภายในครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้าง รวมถึงการรักษาวัฒนธรรม ประเพณี และการอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 18)

ความพอเพียงระดับชุมชนคนในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนบนหลักของความรู้ รักสามัคคี สร้างเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกัน ในชุมชนและนอกชุมชนทั้ง ด้านเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การรวมกลุ่มอาชีพ องค์การการเงินสวัสดิการชุมชน การช่วยดูแลรักษาความสงบความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนมาสร้างประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งและ ความเป็นอยู่ที่พอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 18)

ความพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชน เริ่มจากความมุ่งมั่นในการดำเนินธุรกิจที่หวัง ผลประโยชน์หรือกำไรในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น แสวงหาผลตอบแทนบนพื้นฐานของการแบ่งปัน มุ่งให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมทั้งลูกค้า คู่ค้า ผู้ถือหุ้น และ พนักงานด้านการขยายธุรกิจต้องทำอย่างค่อยเป็นค่อยไปรวมทั้งต้องมีความรู้และเข้าใจธุรกิจของ ตนเองรู้จักลูกค้า คู่แข่ง และเรียนรู้การตลาดอย่างถ่องแท้ ผลิตในสิ่งที่ถนัดและทำตามกำลัง สร้างเอกลักษณ์ที่แตกต่างและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการเตรียมความพร้อมต่อการ เปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น มีความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อสังคมและป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญต้องสร้างเสริมความรู้และจิตสวัสดิการให้แก่พนักงานอย่างเหมาะสม (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 18)

ความพอเพียงระดับประเทศ เป็นการบริหารจัดการประเทศ โดยเริ่มจากการวางรากฐาน ให้ประชาชนส่วนใหญ่อยู่อย่างพอมีพอกินและพึ่งตนเองได้ มีความรู้และคุณธรรมในการดำเนินชีวิต มีการรวมกลุ่มของชุมชนหลาย ๆ แห่งเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ สืบทอดภูมิปัญญา และร่วมกันพัฒนา ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างรู้ รักสามัคคี เสริมสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างชุมชนให้เกิด เป็นสังคมแห่งความพอเพียงในที่สุด (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ. 2550 : 18)

ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่จ่ายเกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป

ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และคงอยู่ชั่วลูกหลาน

ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

การพัฒนาคอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาให้แต่ละคนมีหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง โดยใช้คุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาตนเอง/ครอบครัว/ชุมชน/ชาติ ให้สามารถพึ่งตนเองได้และก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ตลอดจนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ แนวทางการพัฒนาคอนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการฝึกให้คิด พูด-ทำ อย่างพอดี พอเหมาะ พอควร บนหลักเหตุผล ไม่ประมาท โดยใช้สติและปัญญาในทางที่ถูกต้อง เพื่อเพิ่มทางเลือกและพัฒนาศักยภาพขงแต่ละคน ให้สามารถอุ้มชูตัวเองและครอบครัวได้ โดยไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข-รู้รักสามัคคี อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างสมดุลและยั่งยืน และมีค่านิยมที่ดีงาม ร่วมรักษาคุณค่าของความเป็นไทย การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวัฒนธรรมหลักในการใช้ชีวิตของคนในสังคม ต้องมีกระบวนการหล่อหลอมให้ทุกคนมีความเชื่อมั่น และสามารถนำหลักการนี้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เกิดกระบวนการดังกล่าว (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 2)

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ประจำประเทศไทย (2550 : 38)

ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคอน ว่าเป็นพันธมิตรตามธรรมชาติกับการพัฒนาคอน เพราะเศรษฐกิจพอเพียงกำหนดให้คนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดเน้นอยู่ที่การมีชีวิตที่ดี มิใช่ความมั่งคั่ง มีเรื่องของความยั่งยืนเป็นความคิดแกนกลาง เข้าใจถึงความจำเป็นในความมั่นคงของคนและการเพิ่มขีดความสามารถให้คนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นเพียงพันธมิตรมิใช่คู่แข่งของการพัฒนาคอน ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจพอเพียงยังมีประเด็นเพิ่มเติมอีกสองเรื่อง ประการแรกเศรษฐกิจพอเพียงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นฐานจิตใจและจิตวิญญาณมากกว่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งเศรษฐกิจพอเพียงถือว่าการพัฒนาพื้นฐานจิตใจนั้นต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทุกชนิดโดยไม้อาจแยกออกจากกันได้ ประการที่สอง เศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนา ที่สามารถ

นำมาใช้ได้ทั้งในระดับองค์กรหรือหน่วยงาน หรือรัฐบาล ตลอดจนไปถึงปัจเจกบุคคล โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงได้เสนอว่า จะตัดสินใจอย่างไร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 37)

แนวทางพัฒนาเพื่อนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

นับตั้งแต่มีพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี 2517 เป็นต้นมา พบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมี พอกิน พอใช้ การรู้จักความพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วนวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนทุกคนสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ให้ได้อย่างเหมาะสม และปลูกฝังปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้ (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2555 : 41-47)

1. ก้าวแรกจุดประกาย ก้าวสองตอกเสาเข็ม

หลายฝ่ายเชื่อว่าเศรษฐกิจพอเพียงควรเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องนี้อย่างจริงจัง แต่หลายคนไม่ทราบว่า จริง ๆ แล้วได้มีการผลักดันเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ปี 2542 โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นแกนหลัก และมีการตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวขับเคลื่อน ได้มีการจัดทำแผนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง 4 ปี ในช่วงปี 2547 – 2550 โดยปีแรก เน้นการจุดประกายความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ให้คนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง และเกิดความตื่นตัว ต่อมาในช่วงปีที่ 2 ถือว่าเป็นช่วงสำคัญคือ การตอกเสาเข็ม ที่จะเน้นการสร้าง Case study หรือทำให้ประชาชนเห็นว่าหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำได้และประสบความสำเร็จได้จริง ที่สำคัญต้องสร้างความเข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียง มิได้จำกัดเฉพาะเกษตรกรหรือชาวไร่ชาวนาเพียงเท่านั้น แต่เป็นเศรษฐกิจของทุกคน ทุกอาชีพ ทั้งอยู่ในเมืองหรืออยู่ในชนบท

2. เร่งสร้างเครือข่ายและนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ในช่วงปีที่ 3 เป็นช่วงการสร้างเครือข่าย โดยการขับเคลื่อนจะเป็นลักษณะการระดมพลังจากทุกภาคส่วนแบ่งเป็น 2 เครือข่าย สนับสนุนตามกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น ได้แก่ เครือข่ายภาครัฐทั้งหมด เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชนเครือข่ายธุรกิจเอกชน เครือข่ายภาคการเมือง

ทั้งนี้ แกนกลางของกระบวนการขับเคลื่อนมี 3 ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงใน สศช.ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติงานในการขับเคลื่อน และจะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัย เฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 80 พรรษา ในเดือนธันวาคม 2550

3. บทบาทของภาคีการพัฒนาในการสร้างสมดุลและภูมิคุ้มกัน

ทุก ๆ ภาคการพัฒนาต้องเข้าใจก่อนว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ แต่ไม่ได้แปลว่า เศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง 100% โดยไม่พึ่งเงิน ไม่พึ่งการค้า ไม่สมาคมกับใคร ซึ่งไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง การจะนำเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งเป็นปรัชญามาใช้ ทุกฝ่ายต้องมองให้ออกและเข้าใจอย่างถ่องแท้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระราชทานปรัชญานี้กับคนทุกระดับ ไม่ใช่กับชาวนาอย่างเดียว ในภาคประชาสังคม ตั้งแต่ระดับบุคคล ระดับครอบครัว ไปจนถึงระดับชุมชน ต้องรู้จักความพอดี พอเพียง ความมีเหตุมีผล ระบบภูมิคุ้มกันทั้งปวงต้องโยงกับคุณธรรม และถือเป็นปรัชญาหลักถ้า จะเอาปรัชญาไปปฏิบัติก็ต้องขบคิดให้เหมาะสมกับอาชีพของแต่ละคน อย่างในภาครัฐหรือภาคราชการ ก็ใช้ชีวิตทำงานให้พอดี มีบ้านแต่พอดี ดำรงฐานะให้เหมาะสม ขยันทำ และทำให้มาก ท่านยังแปลลึกกลงไปอีกว่า หมายถึง ถ้าขยัน ยิ่งทำ ยิ่งพึ่งตนเอง โดยไม่พึ่งคนอื่นมากเกินไปขณะเดียวกัน ถ้าไม่พึ่งเพื่อ ก็ลดปัญหาการคอร์รัปชันได้มากสำคัญที่สุด ที่จะทำให้ทุกภาคีการพัฒนาสามารถร่วมกันผลักดันให้ประเทศก้าวเข้าสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังแต่ละฝ่ายโดยปราศจากอคติ หากมีตัวอย่างความสำเร็จใด ๆ ที่นำมาเป็นกรณีตัวอย่างได้ ก็ควรนำมาใช้ในการระดมสมองหรือดึงประเด็นสำคัญ ๆ ขึ้นมาเป็นแนวทางในการพัฒนานอกจากนี้ ความสำเร็จของทุกภาคีการพัฒนาในการขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเกิดจากการ ระบุดอกมาจากภายในของแต่ละภาคส่วน เพราะเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ความสำเร็จจะอยู่ที่ใจตนเป็นที่สำคัญ

4. เศรษฐกิจพอเพียงกับการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

การนำเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาหลักในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 นั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว อย่างไรก็ตาม ต้องเข้าใจเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียงให้ลึกซึ้ง ไม่ฉาบฉวย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องสร้างความเข้าใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนฯ ว่า เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่สุดโต่งไปทางใดทางหนึ่งเศรษฐกิจพอเพียงไม่เคยชี้ว่า การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งไม่ดี ใครพูดแบบนั้น แสดงว่าเข้าใจหลักการไปคนละทาง เศรษฐกิจพอเพียง คือการสร้างเชื่อมโยงต่อระหว่างแนวทางการพัฒนาต่าง ๆ

อย่างสอดคล้องและสมดุลกัน เศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นเหมือนห่วงคล้อง ทั้งเรื่องของการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจน หรือเรื่องอื่น ๆ เข้าด้วยกัน

สรุปเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ สันติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นที่สำคัญ ซึ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งมานั้น แท้ที่จริง คือ วิถีชีวิตไทยนั่นเอง วิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยในที่สุด

การดำเนินงานโรงเรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการจัดการด้านศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชน และประชาชนคนไทยให้มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก จากวิกฤตปัญหาของชาติทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในอดีตที่ผ่านมา รัฐบาลได้น้อมนำ หลักปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการพัฒนาประเทศ โดยกำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 76 และมาตรา 83 (1) และกำหนดเป็นกลยุทธ์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 10 และ 11 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา โดยมีขอบข่ายการขับเคลื่อนสู่สถานศึกษา 5 ด้าน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2554 : 3-31)

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษามี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีนโยบายน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา และ

บูรณาการในแผนปฏิบัติงานประจำปี

ตัวชี้วัดที่ 2 ดำเนินการตามนโยบาย และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 ติดตามผลการดำเนินการ ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการประจำปี ที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 4 นำผลการติดตามมาพัฒนานโยบาย/แผนงาน/โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 2 วิชาการ (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 5 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 6 ดำเนินการตาม แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 7 ติดตามผล แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 8 นำผลการติดตามไปพัฒนา แผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ด้านวิชาการ ที่ส่งเสริมการบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 งบประมาณ (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 9 มีการวางแผนการบริหารจัดการงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ดำเนินการตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 11 ติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงบประมาณของสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 12 นำผลการติดตามมาพัฒนาและปรับปรุง การบริหารจัดการงบประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 4 บริหารทั่วไป (2 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 13 บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการอยู่อย่างพอเพียง

2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 หน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 2 มีการนิเทศ/ติดตาม/ประเมินผล การนำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 3 มีการศึกษา/วิเคราะห์/วิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 4 มีแผนจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ทุกระดับชั้น

ตัวชี้วัดที่ 5 คุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 สื่อและแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 8 จัดทำ/ผลิต/ใช้/เผยแพร่ สื่อการเรียนรู้ เพื่อบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 9 จัดทำ/พัฒนา/เผยแพร่ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ใช้แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน ที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 11 จัดทำเครื่องมือ และวัด และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 12 ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 13 รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง/พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 จัดแสดง/เผยแพร่/ประกวด/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มี 3 องค์ประกอบ 15 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย
องค์ประกอบที่ 1 การแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (5 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 1 มีกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการดำเนินชีวิต
 ที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 จัดกิจกรรมแนะแนวให้ผู้เรียนได้รู้จักการวางแผนชีวิตของตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับ
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 3 มีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถ แก้ปัญหา/พัฒนาตนเอง ได้อย่างสอดคล้องกับ
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 ติดตามผล การจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ตามหลักปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 นำผลการติดตามมาใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่ 2 กิจกรรมนักเรียน (6 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 6 มีแผนงาน/โครงการ ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ให้อยู่อย่างพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 จัดกิจกรรมลูกเสือ/เนตรนารี/ยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ สอดคล้องกับปรัชญา
 ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 9 มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น/วัฒนธรรม/หลักคำสอนทางศาสนา ในการจัด
 กิจกรรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 10 ติดตามผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 11 นำผลการติดตามมาปรับปรุง/พัฒนา กิจกรรมนักเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
 พอเพียง

องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ (4 ตัวชี้วัด)

ตัวชี้วัดที่ 12 มีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรม
 เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 13 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา/พัฒนา สถานศึกษา/ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ/สังคม/
 สิ่งแวดล้อม/วัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 14 ติดตามผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของผู้เรียนตามหลัก
 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 15 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและ

สาธารณประโยชน์ของผู้เรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มี 2 องค์กรประกอบ 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์กรประกอบที่ 1 การพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 1 มีแผนงาน/โครงการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 2 ประชุม/อบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่

ตัวชี้วัดที่ 3 ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัดที่ 4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง แก่บุคลากรของสถานศึกษา

องค์กรประกอบที่ 2 การติดตามและขยายผล

ตัวชี้วัดที่ 5 ติดตามผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต

และปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 6 นำผลการติดตามมา ปรับปรุง/พัฒนา การดำเนินโครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร

เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 7 ขยายผลและเผยแพร่ ผลการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ของบุคลากร

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ มี 4 องค์กรประกอบ 12 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

องค์กรประกอบที่ 1 สถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 1 คุณลักษณะของสถานศึกษาพอเพียง

องค์กรประกอบที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาพอเพียง

องค์กรประกอบที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 3 บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 4 บุคลากรจัดการทรัพยากรและดำเนินชีวิตด้านเศรษฐกิจ อย่างสอดคล้องกับหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 5 บุคลากรอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถ

เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมและสาธารณประโยชน์

ตัวชี้วัดที่ 6 บุคลากรรู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ตัวชี้วัดที่ 7 บุคลากรดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรม และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม จากกระแสโลกาภิวัตน์

องค์ประกอบที่ 4 ผู้เรียน

ตัวชี้วัดที่ 8 ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงของแต่ละระดับชั้นปีการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 9 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ

ตัวชี้วัดที่ 10 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

ตัวชี้วัดที่ 11 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดที่ 12 ผู้เรียนปฏิบัติตนให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านวัฒนธรรม

สรุปได้ว่าการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) เป็นการประเมินระดับคุณภาพ/การปฏิบัติของสถานศึกษาใน 5 ด้าน 1' องค์ประกอบ 62 ตัวบ่งชี้ ซึ่งระบุในเครื่องมือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ การบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2554- 2556 ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

สมดี สมพวงภักดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนมีการรับรู้อยู่ในระดับมากกว่าครูผู้สอน สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ อยู่ในระดับมากกว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก การรับรู้ของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้ของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูผู้สอน โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้มากกว่าครูผู้สอน โรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก

สุดา จุลเสวก (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยการติดตามประเมินผล การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 13 ปีการศึกษา 2550 พบว่า กิจกรรม/โครงการที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 5 อันดับ ได้แก่ การบริหารจัดการสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบริหารจัดการที่พอเพียง การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ การพัฒนาครูสู่การจัดการศึกษาวิจัยในชั้นเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแบบพอเพียง พยายามบริหารจัดการ โดยยึดหลักการ ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า และตามหลักธรรมาภิบาล จึงเป็นที่ยอมรับในระดับเขตพื้นที่การศึกษา และเขตตรวจราชการ เป็นอย่างดี

สุรีพร วงศ์สวัสดิ์สุข (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนราชวินิตมัธยม ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนราชวินิตมัธยม ทั้ง 6 ชั้นตอน พบว่าครูมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก 3 ชั้นตอน คือ ชั้นตอนการวิเคราะห์ปัญหา หลักสูตรและการบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นตอนการจัดอบรมและการศึกษาความรู้ และชั้นตอนการสร้างหลักการกระบวนการเรียนรู้ครูมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 3 ชั้นตอน คือ ชั้นตอนการจัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ ชั้นตอนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ และชั้นตอนการประเมินผลหลักสูตร ทดลองปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนราชวินิตมัธยม สรุปการจัดสนทนากลุ่มได้ 3 ด้าน ดังนี้ การเขียนแผนการสอนครูส่วนใหญ่ทุกกลุ่มสาระมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับการเขียนแผนให้เชื่อมโยงในแต่ละ

ประเด็นของ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรูปธรรมนั้นยาก และ
ไม่มั่นใจในการปฏิบัติ ข้อเสนอแนะคือ เบื้องต้นให้เขียนแผนย้อนกลับจากการปฏิบัติ และเชิญ
ผู้เชี่ยวชาญมาช่วยให้คำแนะนำ และสร้างมาตรฐานในรายละเอียดของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
การประเมินผลครูทุกกลุ่มสาระมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันกับการประเมินผลจากการ
เรียนรู้ผ่านหลักสูตรที่มีการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียง ยังไม่มีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
ปัจจุบันใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเด็ก และบันทึกผลซึ่งจะได้ผลแตกต่างกันไปตามความเข้มข้น
และความสม่ำเสมอของครูแต่ละคน ข้อเสนอแนะคือ เบื้องต้นควรจะทำให้ความเข้มข้นของ
ครูผู้สอนให้อยู่ในระดับมาตรฐานเดียวกัน โดยเริ่มเข้มงวดจากการใช้กฎระเบียบกลางของโรงเรียน
ทำให้เกิดการปฏิบัติที่พร้อมเพรียงกันและเท่าเทียมกัน แล้วจึงมาร่วมกันพัฒนาเครื่องมือที่เป็น
มาตรฐานต่อไป การบรรลุเป้าหมายครูผู้สอนทุกคนในแต่ละกลุ่มสาระได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงบูรณาการเข้าไปในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระได้ ร้อยละ 100 แต่การนำไปใช้จริง และความ
สม่ำเสมอในการนำไปบูรณาการสอนแต่ละครั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับผู้สอน โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 85 ยัง
อยู่ในระดับต้น เป็นระดับที่ผู้เรียนรับรู้แล้วจึงมีการปฏิบัติตาม ซึ่งครูผู้สอนที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม
สาระได้ให้สัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนราชวินิตมัธยม ต้องสร้างความสำคัญให้
ผู้สอนตระหนักถึงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสอนอย่างจริงจัง รวมทั้งการบริหาร
หลักสูตร โรงเรียนราชวินิตมัธยม ควรจัดการส่งเสริมและกระตุ้นอย่างสม่ำเสมอให้ครูผู้สอน ทุกคน
มุ่งมั่นให้เด็กมีพฤติกรรมในระดับที่สอง คือ ระดับศอกยื่นและทำให้เด็กทำอย่างต่อเนื่อง จนสามารถ
บรรลุสู่ขั้นระดับที่สามให้ได้ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุด คือ เด็กเห็นคุณค่า เกิดความสำนึกได้เองและ
สามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องบอก

มาลิสดา เนตรสว่าง, รศสุคนธ์ จันทร์ดี และศิระวัฒน์ นิยมสวรรค์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้
ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงาน โครงการ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า
สภาพและปัญหาการบริหารงาน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตามความคิดเห็นของครูในภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลาง และด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ หรือเนตรนารีหรือยุวกาชาดหรือผู้นำเพื่อ
ประโยชน์มีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงาน โครงการ
เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
พิษณุโลก เขต 3ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามช่วงชั้นที่สอนและประสบการณ์ในการสอนใน
ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการจัดกิจกรรมลูกเสือ หรือเนตรนารี

หรือยูวาทชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์แตกต่างกันอย่างมีนัยความสำคัญที่สถิติที่ระดับ 0.05 ปัญหา และข้อเสนอแนะ การบริหารงาน โครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู ปัญหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ไม่มีการปรับปรุงอย่างจริงจังจึงมีมากที่สุด และปัญหา การมีเนื้อหาทำการเรียนการสอนไม่ทัน ระยะเวลาดำเนิน โครงการน้อยมีน้อยที่สุด ข้อเสนอแนะ การจัดอบรมให้ความรู้กับครูมีมากที่สุด ในการจัดหลักสูตรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ความสอดคล้องของหลักสูตร การจัดสรรงบประมาณ การจัดหลักสูตรสอดคล้องในกลุ่มสาระ การเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนในวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ การเรียนจากสถานที่จริง การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างจิตสำนึก การให้นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการเองโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ และการสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ มีน้อยที่สุด

สัจญา จารุจินดา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก แนวทางการพัฒนาครูในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านบริหารงานวิชาการ คือจัดประชุมทางวิชาการ ทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงบประมาณ คือ ส่งเสริม ให้ครูมีการวางแผนการ ใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหาร งานบุคคล คือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ด้านบริหารทั่วไป คือส่งเสริมให้ครูทำงาน ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

เจริญ อภิชัย (2551 : 71-74) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริม การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการจัดการเรียนรู้ด้านการส่งเสริมโครงการ และกิจกรรม ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ บุคลากรในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับมาก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเห็นความสำคัญในการนำ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ในการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ ตลอดจนประสบการณ์ในการที่จะพัฒนาตนเองในการประกอบวิชาชีพ สนับสนุนให้มีการดำเนิน ชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในสถานศึกษา พบว่า บทบาทผู้บริหารคณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศติดตาม

บทบาทด้านแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน บทบาทด้านคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และบทบาทด้านส่งเสริมให้คณะกรรมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก ผู้บริหารได้ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนรู้และการนำโครงการมาปฏิบัติในสถานศึกษา ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินงานทุกอย่าง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ และด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และการจัดการเรียนรู้ พบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการกำหนดให้นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา บทบาทผู้บริหารด้านการส่งเสริมให้ครูไปฝึกอบรมสัมมนา เรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา บทบาทผู้บริหารด้านการส่งเสริมให้คณะกรรมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิตและเป็นตัวอย่างแก่ชุมชนอยู่ในระดับมาก

วีระ ปันทรัพย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อำเภอเมืองสมุทศสงครามกับครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนใน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อำเภอเมืองสมุทศสงคราม พบว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อำเภอเมืองสมุทศสงคราม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู โรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททศสงคราม อำเภอเมืองสมุทศสงคราม ที่สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และครูที่ทำการสอนในช่วงชั้นที่ต่างกัน มีการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรสิทธิ์ พรธวงค์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 พบว่าการบริหาร โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

วันเพ็ญ ผ่องกายและคณะ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษาควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนที่มีอยู่ ปฏิบัติตนอย่างมี

เหตุผลปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของความเป็นสติ ปัญญา ยึดทางสายกลางในการปฏิบัติ มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วย ความรอบคอบ ระมัดระวัง ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้ออาทร รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา ควร มีการจัดระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ตามแนวทางเศรษฐกิจ ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกพล สุทธิรัตน์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 1 ทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตนและด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษานอกนั้น กิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามลำดับ

เสาวลักษณ์ มาพร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่น เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมและเปรียบเทียบความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษaxonแก่น เขต 1 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษาโดยภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพร้อมในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน และน้อยที่สุดคือด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการเปรียบเทียบความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามขนาดของ

โรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สกุลรัตน์ กุมาศ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เพ็ญภา ชีรทองดี. (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 479 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสถิติที่ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่า (F-test) จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและประเภทสถานศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

บุพกานต์ ศรีโมรา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยรายด้านจากมากไปน้อย คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในสถานศึกษา ในภาพรวม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน โดยการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากรในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง สูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธนิดา ลอยโพยม (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน การเปรียบเทียบสภาพการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 คือ ชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง และยังไม่มีรูปแบบที่สามารถวัดประเมินผลการดำเนินการในสถานศึกษาได้อย่างครอบคลุมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พิทักษ์ อัมรินทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โสภณ เรืองฤทธิ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม พบว่า การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนมตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนมจำแนกสถานภาพ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประเภทโรงเรียนไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮนรี่ (Henry. 1979 : 177-A ; อ้างถึงในปารีณา ทองดี. 2554 : 50) ได้ศึกษาถึงหน้าที่และบทบาทของผู้บริหารต่อการพัฒนาบุคลากรในระดับโรงเรียนประถมศึกษา รัฐมิสซูรี ผลการวิจัยพบว่า บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหาร โรงเรียนทางการพัฒนาด้านบุคลากร ในชุมชนคือ การวางแผนกำลังคน การสรรหา การคัดเลือก การนิเทศ การประเมิน การปฏิบัติงาน การพัฒนา การให้ประโยชน์แก่ลูก การประเมิน ระบอบ ความปลอดภัยและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ยุกต์ (Yukl. 1981 : 154-157 ; อ้างถึงใน ปิยะนุช ประมาโส. 2554 : 83) ศึกษาพบว่า ความสามัคคีของกลุ่มและการทำงานเป็นทีมขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวในหมู่ผู้ได้บังคับบัญชา มีความกลมเกลียวกัน การแบ่งข้อมูลและความคิดกัน มีความเป็นมิตรช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจกัน รวมทั้งให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ดังนั้นถ้าผู้ได้บังคับบัญชามีความสัมพันธ์ส่วนตัวดี ความสามัคคีของกลุ่มจะเป็นตัวกำหนดผลการปฏิบัติงานของกลุ่มในการทำงานที่ต้องสัมพันธ์กัน รวมทั้งผลการปฏิบัติงานขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการทำงานเป็นทีมซึ่งมีความสามัคคีกันมากจะต้องเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กสมาชิกมีทัศนคติ ค่านิยมและความสนใจเหมือนกัน รวมทั้งไม่มีการลาออกมาก กลุ่มจะมีความสามัคคีมากขึ้น ถ้าสมาชิกมีสิ่งล่อใจหรือมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ไม่มีเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการแข่งขันกันระหว่างสมาชิก

จาบัคเต (Djabatey. 1998 : 345 ; อ้างถึงใน ขนิษฐา เฝ้าม่วง. 2554 : 38) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวางแผนการใช้ที่ดิน พื้นที่ว่างเปล่าและเศรษฐกิจของชุมชน ช. บทบาทเกษตรกรในชุมชน เมืองอาครา (Accra) ประเทศกานา (Ghana) พบว่า วิธีการของแผนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างก่อให้เกิดปัญหาสำหรับผู้คนที่อาศัยในเขตกานานับล้านคน ซึ่งนำไปสู่การทำงานระบบความปลอดภัยทางสังคม การตอบสนองต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลำบาก การเพิ่มจำนวนของผู้คนที่อาศัยในอาครา ข้อมูลที่ได้รับการสำรวจเปิดเผยว่าการเพาะปลูกในเมืองอาครา สนับสนุนเศรษฐกิจที่สำคัญของชาวบ้านในการประกอบอาชีพในรูปแบบของการประกอบการด้านอาหาร การผลิตรายได้ การลดค่าใช้จ่ายในการครองชีพและอื่น ๆ จากการศึกษาพบว่า การเพาะปลูกไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นชั่วคราว เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนอาหารเท่านั้น แต่เป็นการเริ่มต้นที่ค่อนข้างถาวร เพื่อพัฒนามาตรฐานการครองชีพและนอกจากนี้ยังเป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนถึงการแปรรูปที่ดีไปสู่ความจริงตามความต้องการของชุมชน โยฝ่ายวิธีการจัดการนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานของการวางแผน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยสรุปแล้วการบริหาร โรงเรียน โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมากใช้คุณลักษณะ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ บริหารความสำเร็จของโรงเรียน 4 ด้าน คือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหารควรตระหนักถึงการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนอย่างจริงจัง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2559 แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 249 คน ครู จำนวน 2,829 คน รวมทั้งหมด 3,078 คน (แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. 2559 : 6-9)

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากรโดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารจำนวน 152 คน และครู จำนวน 341 คน รวม 493 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนมีรายละเอียดในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ประกอบด้วย ผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)
2. แบ่งประชากรผู้บริหารและครูออกเป็นกลุ่มย่อยตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะชั้นภูมิ
3. ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างให้กระจายไปตามขนาดของโรงเรียนต่าง ๆ ตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ครู	550	66	1,219	147	1060	128	2,829	341
ผู้บริหาร								
สถานศึกษา	79	48	108	66	62	38	249	152
รวม	629	114	1,327	213	1,122	166	3,078	493

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมา แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งมีข้อคำถามครอบคลุมกรอบแนวคิดตามเกณฑ์การติดตามประเมินผล การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2550 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการปฏิบัติเป็น 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

คะแนน	หมายถึง
5	การปฏิบัติมากที่สุด
4	การปฏิบัติมาก
3	การปฏิบัติปานกลาง
2	การปฏิบัติน้อย
1	การปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form Questions) แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและหลักการการบริหาร โรงเรียน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุมและตรงกับสภาพจริง เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ

2.3.1 นางกนกวลี กรเกษมธ วุฒิการศึกษา ศษ.ม. สาขาการวัดและประเมินผล การศึกษา และสาขาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 51 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.3.2 นายอลงกต สุขเกษม วุฒิการศึกษา ศษ.ม. สาขาการบริหารการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองตะลุงปึก เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.3.3 นางสาวสุรชญา พรหมภร วุฒิการศึกษา กศ.ม. สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์นางรองเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำนวน 30 คน

2.6 นำแบบสอบถามที่ทดลองไว้ (Try Out) ในข้อ 5 ไปหาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ที่นัยสำคัญ .05 หรือค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูง ผลปรากฏว่าได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.269-6.839 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวิจัย

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ในข้อ 6 ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .850

2.8 นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ประสานงานกับสถานศึกษา โดยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมซองเปล่าจำหน่ายซองถึงผู้วิจัย ให้ผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถามและส่งคืนในเวลาที่กำหนด
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองในกรณีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังไม่ส่งแบบสอบถามตามเวลาที่กำหนด
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 493 ฉบับ เก็บรวบรวมได้ 493 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมี ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้ Independent Samples (t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe')

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
 N แทน จำนวนข้อมูล

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังสูตรต่อไปนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์.
 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ

t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา ในการแจกแจงแบบ t
\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (มนสิข สิทธิสมบูรณ์. ม.ป.ป. : 21-123) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α แทนค่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n แทนค่า จำนวนข้อในแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ แทนค่า ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ

S^2 แทนค่า ความแปรปรวนแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ใช้ค่าคะแนนที (Independent Samples t-test) ดังสูตรต่อไปนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t

X_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

X_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

N_1 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1

N_2 แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ F-test ดังสูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 116)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ F
 MS_b แทน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกำลังสองระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกำลังสองภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe') ดังสูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 346)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

เมื่อ CV_d แทน ค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่
 K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 F^* แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_{within} แทน ค่า Mean square within Group
 n_1, n_2 แทน จำนวนตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมทางด้านสถิติและวิจัยทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 5 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ปรากฏผลดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	493	100
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหาร	152	30.83
1.2 ครู	341	69.17
2. ขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวน นักเรียนไม่เกิน 120 คน)	114	23.12
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวน นักเรียน ตั้งแต่ 121-300 คน)	213	43.21
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวน นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)	166	33.67

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น จำนวน 493 คน จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ส่วนใหญ่เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 69.17 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 30.83 เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 23.12 โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ 43.21 และโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 33.67

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ปรากฏดังตาราง 4.2 –4.7 ดังนี้

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.40	.333	มาก	2
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.41	.301	มาก	1
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.31	.358	มาก	4
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.26	.332	มาก	5
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	4.32	.354	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.34	.336	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.40$) ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.46	.632	มาก	2
2. จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.46	.626	มาก	2
3. ประสานงานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	.653	มาก	5
4. กำหนดบทบาทหน้าที่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสม	4.40	.641	มาก	5
5. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.47	.626	มาก	1
6. เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.40	.653	มาก	5
7. ประชุมวางแผน จัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	.639	มาก	4
8. บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	.635	มาก	5
9. กำหนดแผนการอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.628	มาก	10
10. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	.623	มาก	9

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
11. ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.635	มาก	10
12. ติดตามการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.637	มาก	10
13. นิเทศติดตามการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน	4.37	.629	มาก	14
14. ส่งเสริมให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีระบบเป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์เพื่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.621	มาก	10
15. เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.31	.670	มาก	15
รวม	4.40	.328	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 5 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ข้อ 1 กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$) และข้อ 2 จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 15 เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.31$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายด้าน

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
16. จัดหาคู่มือ เอกสารเพื่อให้ครูศึกษา วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สพป.บร. 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.44	.661	มาก	2
17. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่คณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองถึงจุดมุ่งหมาย หลักการของการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.40	.672	มาก	9
18. ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่คณะครู บุคลากรในโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.679	มาก	14
19. ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่ บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น	4.40	.669	มาก	9
20. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.45	.650	มาก	1
21. สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	.642	มาก	3

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
22. ส่งเสริมให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.37	.673	มาก	14
23. ส่งเสริมให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.39	.652	มาก	12
24. ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้ สื่อเทคโนโลยีมา บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	4.40	.647	มาก	9
25. ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือและวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.41	.664	มาก	6
26. ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	.652	มาก	12
27. ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก โรงเรียน	4.42	.647	มาก	4
28. กำหนดการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับปรุงพัฒนา	4.42	.663	มาก	4
29. ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง / เผยแพร่ / ประภาค / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.41	.639	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.41	.298	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก

($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 20 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมาคือ ข้อ 16 จัดหาคู่มือ เอกสารเพื่อให้ครู ศึกษา วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ ข้อ 22 ส่งเสริมการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.37$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาท ของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	ลำดับ ที่
30. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การลดรายจ่าย การเพิ่ม รายได้ การประหยัด การเรียนรู้คุณธรรมและ สิ่งแวดล้อม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การช่วยเหลือ ซ้ำกันและกัน เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความพอเพียง	4.31	.681	มาก	4
31. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ขวกาชาด ผู้นำเพื่อประโยชน์ ชุมชน ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.36	.688	มาก	1
32. สนับสนุนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	.714	มาก	3
33. กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน	4.29	.713	มาก	5

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การ ปฏิบัติ	ลำดับ ที่
34. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งชมรมจิตอาสา ชุมนุมนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ชุมนุมนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ	4.35	.673	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.33	.338	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 31 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กุ๊กเสื่อ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้นำเพื่อชุมชน ชุมนุม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ข้อ 34 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งชมรมจิตอาสา ชุมนุมนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ชุมนุมนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 33 กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน ($\bar{X} = 4.29$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๑ ระดมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
35. กำหนดให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	.621	มาก	3
36. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	.586	มาก	2
37. แต่งตั้งคณะครูในการดำเนินงานการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา	4.37	.623	มาก	1
38. ผู้บริหารให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน	4.33	.702	มาก	3
39. จัดให้มีการประชุม /อบรม / สัมมนา /ศึกษาดูงาน แห่่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติหน้าที่	4.24	.668	มาก	7
40. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	4.23	.674	มาก	8
41. ส่งเสริม พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.25	.680	มาก	6

ตาราง 4.6 (ต่อ)

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
42. ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.28	.683	มาก	5
43. ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตามการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาและนำผลการติดตามมาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่	4.20	.714	มาก	9
รวมเฉลี่ย	4.29	.321	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 37 แต่งตั้งคณะครูในการดำเนินงานการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ข้อ 36 ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 43 ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตามการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาและนำผลการติดตามมาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 4.20$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายข้อ

ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
44. ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน	4.35	.641	มาก	4
45. ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.39	.700	มาก	2
46. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น คุณธรรมจริยธรรม	4.37	.683	มาก	3
47. กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิงภายในโรงเรียน	4.31	.700	มาก	7
48. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย	4.42	.696	มาก	1
49. ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้นักเรียนเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้และพัฒนาตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.34	.713	มาก	5
50. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	4.32	.675	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.36	.305	มาก	

จากตาราง 4.7 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 48 ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.42$) รองลงมาคือ ข้อ 45 ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 4.39$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 47 กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.31$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ปรากฏดังตาราง 4.8 – 4.13 ดังนี้

ตาราง 4.8 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ตำแหน่ง				t
	ผู้บริหาร		ครู		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.43	.257	4.39	.355	1.511
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	.274	4.43	.306	2.232*
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.24	.309	4.37	.344	4.060**
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.08	.282	4.38	.292	10.777**
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	4.26	.296	4.41	.298	4.904**
รวมเฉลี่ย	4.274	.284	4.396	.319	4.092**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.8 พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา						
1.	กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.53	.574	4.43	.663	1.831
2.	จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติงานประจำปี	4.49	.598	4.44	.655	.860
3.	ประสานงานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.49	.609	4.35	.664	2.089*
4.	กำหนดบทบาทหน้าที่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสม	4.49	.587	4.35	.651	2.142*
5.	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.54	.562	4.44	.656	1.672

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ ส่งเสริมการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.51	.609	4.35	.702	2.635**
7.	ประชุมวางแผน จัดสรรงบประมาณของ สถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	4.45	.649	4.42	.679	.474
8.	บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ใน สถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.41	.614	4.39	.675	.427
9.	กำหนดแผนการอบรม ศึกษาคุณานเกี่ยวกับการ ประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.34	.588	4.40	.632	.988
10.	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการ ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.43	.594	4.38	.673	.866
11.	ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตาม นโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่บูรณา การหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.33	.628	4.40	.660	1.148
12.	ติดตามการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.630	4.38	.656	.052
13.	นิเทศติดตามการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน	4.38	.607	4.37	.662	.134
14.	ส่งเสริมให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีระบบ เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์เพื่อการ ดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.38	.607	4.39	.653	.194

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
15.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา มีเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการ ปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผล การประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.28	.711	4.33	.648	.755
รวมเฉลี่ย		4.43	.257	4.39	.355	1.511

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 ข้อ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ ข้อ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวม และรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
16.	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีจัดหาคู่มือ เอกสารเพื่อให้ครูศึกษา วิเคราะห์ เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สพป.บร. 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.36	.694	4.48	.587	1.853
17.	ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่คณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองถึงจุดมุ่งหมาย หลักการของการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	.677	4.43	.655	1.730
18.	ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่คณะครู บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.37	.725	4.38	.678	.146
19.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่ บูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น	4.38	.699	4.41	.674	.392
20.	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.38	.699	4.49	.577	1.625
21.	สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพอเพียง	4.51	.598	4.40	.685	1.764

ตาราง 4.10 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
22.	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	4.30	.651	4.40	.676	1.430
23.	ส่งเสริมให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตาม หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดย ให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วม	4.34	.661	4.44	.604	1.768
24.	ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้ สื่อเทคโนโลยีมา บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดการเรียนการสอน	4.31	.653	4.44	.651	2.102*
25.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือและวัดผล ประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	.618	4.39	.718	1.111
26.	ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่ หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.24	.698	4.46	.605	3.562**
27.	ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและนักเรียนใช้ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.37	.627	4.45	.628	1.263
28.	กำหนดการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับปรุงพัฒนา	4.40	.654	4.43	.663	.371

ตาราง 4.10 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
29.	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง / เผยแพร่ / ประกาศ / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจาก การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไป ประยุกต์ใช้	4.38	.607	4.43	.663	.843
รวมเฉลี่ย		4.36	.274	4.43	.306	2.232*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 24 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ ข้อ 26 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
30.	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมและสิ่งแวดล้อม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความพอเพียง	4.05	.659	4.44	.569	6.277**
31.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.14	.655	4.45	.580	5.256**
32.	สนับสนุนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.41	.624	4.28	.746	1.907
33.	กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน	4.31	.683	4.38	.726	.356
34.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งชมรมจิตอาสา ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ชุมนุมรักสิ่งแวดล้อม ฯลฯ	4.28	.566	4.39	.596	1.973*
รวมเฉลี่ย		4.24	.309	4.37	.344	4.060**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.11 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 30 ข้อ 31 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ ข้อ 34 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
35.	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา มีกำหนดให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.12	.640	4.43	.631	4.936**
36.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.14	.557	4.43	.613	5.161**
37.	แต่งตั้งคณะครูในการดำเนินงานการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา	4.18	.588	4.45	.620	4.749**
38.	ผู้บริหารให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน	4.34	.650	4.32	.776	.192
39.	จัดให้มีการประชุม / อบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่	3.97	.680	4.36	.679	5.880**

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
40.	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	3.98	.685	4.33	.686	5.296**
41.	ส่งเสริม พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.97	.685	4.38	.656	6.236**
42.	ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ข้อมูล สภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา และผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ใน การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน	4.00	.681	4.41	.647	6.233**
43.	ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตามการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาและนำผลการติดตาม มาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่	3.99	.690	4.30	.726	4.522**
รวมเฉลี่ย		4.08	.282	4.38	.292	10.777**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.12 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุขิรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 38 ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
44.	ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ภายใน โรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใน โรงเรียน	4.24	.549	4.45	.543	3.916**
45.	ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.27	.661	4.44	.651	2.623**
46.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมไทย และท้องถิ่น คุณธรรมจริยธรรม	4.22	.660	4.44	.584	3.705**
47.	กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ภายในโรงเรียน	4.08	.646	4.41	.610	5.352**
48.	ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย	4.48	.586	4.40	.650	1.371
49.	ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้นักเรียนถึงเห็นประโยชน์และความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้และพัฒนาตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.43	.571	4.30	.674	2.081*

ตาราง 4.13 (ต่อ)

ข้อ	บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้บริหาร		ครู		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
50.	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน นำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน ชีวิต	4.13	.638	4.41	.600	4.520**
รวมเฉลี่ย		4.26	.296	4.41	.299	4.904**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.13 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 49 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อ 48 ไม่แตกต่างกัน ส่วนข้ออื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ปรากฏดังตาราง 4.14 ดังนี้

ตาราง 4.14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ขนาดโรงเรียน						F
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.36	.209	4.25	.323	4.67	.222	66.158**
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.36	.272	4.28	.271	4.60	.244	189.580**
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.16	.291	4.31	.306	4.47	.352	119.435**
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.18	.259	4.22	.299	4.44	.331	186.299**
5. ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ	4.27	.249	4.32	.318	4.48	.285	93.786**
รวมเฉลี่ย	4.59	.199	4.74	.137	4.83	.123	131.052**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างรายด้านของค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อเป็นการทดสอบว่าผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe') ปรากฏผลตามตาราง 4.15 ถึง ตาราง 4.19 ดังนี้

ตาราง 4.15 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.16	4.24	4.58
ขนาดเล็ก	4.16	-	.08	.42**
ขนาดกลาง	4.24	-	-	.34**
ขนาดใหญ่	4.58	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.15 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.50	4.63	4.65
ขนาดเล็ก	4.50	-	.13**	.15**
ขนาดกลาง	4.63	-	-	.02**
ขนาดใหญ่	4.65	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.16 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.75	4.93	4.99
ขนาดเล็ก	4.75	-	.18**	.24**
ขนาดกลาง	4.93		-	.06**
ขนาดใหญ่	4.99			-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.17 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.18 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.72	4.97	4.99
ขนาดเล็ก	4.72	-	.25**	.27**
ขนาดกลาง	4.97		-	.02331
ขนาดใหญ่	4.99			-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.18 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาพบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.19 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและเป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.83	4.97	4.98
ขนาดเล็ก	4.83	-	.14**	.15**
ขนาดกลาง	4.97		-	.01
ขนาดใหญ่	4.98			-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.19 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จพบว่า ในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง และในโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นไม่แตกต่างกัน

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายชื่อในแต่ละด้าน ปรากฏผลตามตาราง 4.20 ถึงตาราง 4.24 ดังนี้

ตาราง 4.20 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.43	.595	4.25	.688	4.95	.252	74.949**
2.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนปฏิบัติการประจำปี	4.42	.563	4.26	.690	4.95	.215	79.210**
3.	ประสานงานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.39	.557	4.25	.686	4.86	.425	54.346**

ตาราง 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา							
4.	กำหนดบทบาทหน้าที่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสม	4.47	.552	4.25	.688	4.88	.345	58.447**
5.	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.54	.518	4.24	.690	4.93	.273	76.835*
6.	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	4.42	.623	4.23	.698	4.94	.263	75.523**
7.	ประชุมวางแผน จัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.571	4.24	.691	4.93	.282	74.559**
8.	บริหารอาคารสถานที่และการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.32	.537	4.24	.690	4.89	.372	66.936**
9.	กำหนดแผนการอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.20	.501	4.23	.688	4.92	.279	91.580*
10	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.31	.517	4.24	.684	4.89	0.61	69.318

ตาราง 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
11	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายและแผนปฏิบัติงาน ประจำปีที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.29	.528	4.25	.681	4.84	0.84	57.168**
12.	ติดตามการใช้งบประมาณตามแผนที่ กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.32	.524	4.24	.683	4.81	.435	50.432**
13.	นิเทศติดตามการดำเนิน โครงการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของโรงเรียน	4.34	.495	4.23	.679	4.81	.435	52.464**
14.	ส่งเสริมให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มี ระบบเป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์เอื้อ ต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	4.32	.507	4.24	.683	4.82	.430	52.393**
15.	เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/ โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการ ประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.13	.659	4.24	.690	4.78	.413	52.396**
รวมเฉลี่ย		4.35	.550	4.24	.687	4.88	.391	65.770**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.20 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.21 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
		ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้						
16.	จัดหาคู่มือ เอกสารเพื่อให้ครูศึกษาวิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สพป.บร. 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.54	.583	4.23	.737	4.61	.648	17.397**
17.	ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่คณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ถึงจุดมุ่งหมาย หลักการของการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.41	.607	4.22	.742	4.61	.649	15.132**
18.	ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่คณะครู บุคลากร ในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	.657	4.20	.758	4.66	.588	21.811**

ตาราง 4.21 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
19.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่บูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น	4.45	.611	4.19	.762	4.68	.572	25.001**
20.	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.39	.619	4.19	.779	4.74	.516	32.567**
21.	มีสนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.48	.583	4.19	.779	4.72	.526	30.488**
22.	ส่งเสริมการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.25	.618	4.19	.779	4.72	.526	32.431**
23.	ส่งเสริมให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงโดย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.38	.539	4.19	.779	4.74	.516	34.389**
24.	ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้ สื่อเทคโนโลยีมา บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	4.37	.537	4.19	.779	4.73	.518	33.686**

ตาราง 4.21 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้							
25.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือและวัสดุประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.15	.681	4.31	.719	4.88	.378	59.432**
26.	ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.24	.614	4.19	.779	4.74	.516	36.267**
27.	ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.36	.566	4.21	.775	4.73	.521	30.000**
28.	กำหนดการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับปรุงพัฒนา	4.23	.679	4.28	.729	4.80	.483	39.114**
29.	ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง / เผยแพร่ / ประกวด / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	4.25	.632	4.26	.750	4.78	.494	36.542**
	รวมเฉลี่ย	4.35	.550	4.24	.687	4.88	.391	65.770**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.21 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.22 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน							
30.	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความพอเพียง	4.15	.613	4.20	.715	4.45	.692	8.668**
31.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.16	.618	4.22	.721	4.46	.693	8.605**
32.	สนับสนุนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	.713	4.28	.717	4.81	.439	48.936**
33.	กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน	4.15	.668	4.27	.732	4.73	.509	34.153**

ตาราง 4.22 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
34.	ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้ง ชมรมจิตอาสา ชุมนุมอนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย ชุมนุมรักสิ่งแวดล้อม ฯลฯ	4.25	.476	4.23	.728	4.46	.693	6.169**
		รวมเฉลี่ย	4.35	.550	4.24	.687	4.88	.391

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.22 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ
ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมและ
รายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
35.	มีกำหนดให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.31	.500	4.23	.728	4.46	.693	5.240**
36.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.19	.563	4.21	.725	4.48	.685	8.846**
37.	แต่งตั้งคณะกรรมการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา	4.19	.608	4.21	.730	4.51	.676	10.860**
38.	ผู้บริหารให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน	4.00	.764	4.28	.709	4.79	.438	55.766**
39.	ให้มีการประชุม /อบรม / สัมมนา / ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่	4.18	.552	4.21	.725	4.48	.685	9.379**

ตาราง 4.23 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา							
40.	จัดส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา	4.18	.603	4.21	.730	4.42	.672	5.905**
41.	ส่งเสริม พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.18	.603	4.20	.728	4.44	.674	7.060**
42.	ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน	4.19	.563	4.21	.719	4.47	.693	8.461**
43.	ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตามการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาและนำผลการติดตามมาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากรในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่	4.18	.599	4.11	.781	4.45	.701	11.107**
	รวมเฉลี่ย	4.18	.595	4.21	.730	4.50	.657	13.625**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.23 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 4.24 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
44.	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายในโรงเรียน	4.17	.531	4.22	.734	4.52	.676	12.625**
45.	ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.39	.541	4.28	.735	4.93	.303	63.533**
46.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการการอนุรักษ์ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น คุณธรรมจริยธรรม	4.39	.541	4.27	.732	4.50	.685	5.531**
47.	กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ภายในโรงเรียน	4.20	.612	4.20	.728	4.51	.676	11.279**

ตาราง 4.24 (ต่อ)

ข้อ	ขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
48.	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย	4.07	.713	4.30	.715	4.83	.407	57.501**
49.	ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้ นักเรียนเล็งเห็นประโยชน์และ ความสำคัญของการดำเนินชีวิตตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง มาปรับใช้และพัฒนา ตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม	4.11	.670	4.28	.730	4.75	.485	40.575**
50.	ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน นำหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	4.26	.481	4.22	.734	4.51	.676	9.552**
รวมเฉลี่ย		4.23	.584	4.25	.730	4.65	.558	28.657*

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.24 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ
ดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ
โดยรวมและรายข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อความแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หรือรายละเอียดเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ดังตาราง 4.25

ตาราง 4.25 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	จำนวนคน
1	ผู้บริหารควรประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริมการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน	77
2	ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	62
3	ผู้บริหารควรจัด/ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	40

จากตาราง 4.25 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริมการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารควรจัด/ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารกับครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2559 แยกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 249 คน ครู จำนวน 2,829 คน รวมทั้งหมด 3,078 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan ; อ้างถึงในประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148-149) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารจำนวน 152 คน และครู จำนวน 341 คน รวม 493 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ในการให้การแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ.05 ผลปรากฏว่ามีค่า t ตั้งแต่ 2.269-6.837 และค่าความเชื่อมั่น(Reliability)เท่ากับ .850

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือราชการจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แจ้งโรงเรียนในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน

3. ผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 และในกรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในเวลาที่กำหนดผู้วิจัยติดตามด้วยตนเอง ผลปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถาม คืน จำนวน 493 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติวิเคราะห์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

4.2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งรายข้อ รายด้าน และโดยรวม

4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้ Independent Samples (t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe')

4.5 ศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ผู้บริหารควรประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริมการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน รองลงมาคือ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร ไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และผู้บริหารควรจัด/ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดกิจกรรมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เพราะเป็นนโยบายของชาติ ผู้บริหารต้องนำนโยบายสู่การปฏิบัติโดยให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา และมีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550 : 3) ประกอบกับผู้บริหารได้รับรู้รับทราบทิศทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้พยายามนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดแผนดังกล่าว แต่เนื่องจากความเข้าใจในความหมายของปรัชญาดังกล่าวที่มีความลึกซึ้งยังไม่เป็นที่เข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติอย่างกว้างขวาง กอปรรัฐบาลที่ผ่านมาก็มิได้มีความพยายามที่จะนำแผนดังกล่าวมาใช้เป็นนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง นโยบายที่เน้นการเข้าถึงแหล่งทุนเป็นสำคัญกลับมีผลในการทำลายความสามารถในการพึ่งตนเองอันเป็นหัวใจสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หรือนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการเน้นการเพิ่มอำนาจการใช้จ่ายของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบทางลบในระยะยาว นโยบายเช่นนี้ย่อมสวนทางกับเศรษฐกิจพอเพียง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ได้บัญญัติ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ด้วยเหตุผลดังกล่าวแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ทุกภาคส่วนในสังคมไทยเห็นพ้องร่วมกันน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. 2554 : คำนำ) และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ได้ให้หน่วยงานสถานศึกษา และบุคลากรด้านการศึกษาในทุกระดับ สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งในและนอกระบบการศึกษา ให้สามารถดำรงชีวิตให้ก้าวหน้าไปอย่างสมดุล มั่นคง พร้อมๆ กับมีวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืน พัฒนาให้สถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาครบทุกแห่งทั่วประเทศ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2550ก : 5-6) จึงทำให้การปฏิบัติตามพันธกิจต่างๆ ของผู้บริหารและครูสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสกุสรัตน์ กมุทมาศ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศัญญา จารุจินดา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครู มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองแตกต่างกัน จึงมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษาแตกต่างกัน อีกทั้งครูเป็นผู้รับนโยบายจากผู้บริหาร ไปปฏิบัติโดยตรง ครูจึงมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียน และปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนานกว่าผู้บริหาร เพราะผู้บริหารส่วนใหญ่จะมีการโยกย้ายโรงเรียนบ่อย ทำให้การบริหารงาน การปฏิบัติงานและการดำเนินงานในโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแตกต่างจากครูส่วนใหญ่ไม่มีการโยกย้ายและได้เข้ารับการอบรมศึกษาดูงานเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าผู้บริหาร จึงทำให้เข้าใจกระบวนการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 7) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารควรมีบทบาทหน้าที่คือสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้และความสามารถในการ

จัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีบทบาทหน้าที่ภารกิจของผู้บริหารคือให้โอกาสทางการศึกษาและการปรับปรุงการศึกษาในโรงเรียนหรือบริหารงานวิชาการ บริหารงานบุคลากรในโรงเรียน บริหารที่เกี่ยวกับชุมชนและการประชาสัมพันธ์โรงเรียน บริหารงานเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ ธุรการ การเงิน และการให้บริการและ การบริหารกิจการนักเรียน (นพพงษ์ บุญจิตราดุล. 2550 : 74) และบทบาทของครู คือผู้สอน เป็นผู้นำที่หลักทางด้าน การเรียนการสอน เป็นบุคคลแถวหน้า ที่ต้องสัมผัสกับผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียน การสอนหลักและเสริมประสบการณ์แก่ผู้เรียน ดูแลชีวิตผู้เรียนในโรงเรียน สถานศึกษา สนับสนุนให้ผู้เรียน (พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ. 2542 : 2) สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา ชีรทองดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและประเภทสถานศึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เพราะเนื่องมาจากความพร้อมในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน ทั้งด้านสภาพบริบทตั้งอยู่ในชุมชนที่เหมาะสม มีสาธารณูปโภค และการคมนาคมที่สะดวก สถานที่อาคารห้องปฏิบัติการที่มีความพร้อม จำนวนของบุคลากรงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นอกจากนี้การส่งเสริมสนับสนุนจากชุมชนและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบกับโรงเรียนขนาดใหญ่จะได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นโรงเรียนแกนนำ ผู้บริหารและครูจะได้รับการอบรมถ่ายทอดความรู้และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินงานในโรงเรียนบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง มีการแต่งตั้งคณะทำงานและมอบหมายงานให้ครูได้ปฏิบัติอย่างชัดเจนเพราะมีความพร้อมด้านครูและบุคลากรมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับสำนักทดสอบการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556 : 5) เนื่องมาจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ไม่

สามารถบริหารจัดการศึกษาได้ตามเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนมาตรฐานด้านผู้บริหาร โรงเรียน มาตรฐานด้านครูและมาตรฐาน ด้านนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ตามผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพทางการศึกษา (สมศ.) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ และระดับควรปรับปรุง ปัญหาที่ สำคัญ คือ การได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากท้องถิ่นชุมชนมีค่อนข้างน้อย เพราะ โรงเรียนขนาด เล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่ห่างไกลและมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ดังที่คณะอนุกรรมการ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านสถานศึกษาและเยาวชน (2552 : 5) กล่าวว่า การขับเคลื่อนปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการศึกษามีการจัดการศึกษา 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งคือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารสถานศึกษา การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้กำหนดคน โยบายในการจัด การศึกษา ใช้เป็นหลักในการบริหารจัดการและประสานกับทุกภาคส่วน ในการใช้ทรัพยากรการ บริหารทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ สภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมมติ สมพวงภักดี (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียน มีการรับรู้ในระดับมากกว่าครูผู้สอน สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามการรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหาร โรงเรียนขนาดใหญ่มีการรับรู้ในระดับมากกว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การรับรู้ของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก การรับรู้ของ ครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี ที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ผู้บริหารควร ประสานกับชุมชน องค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้มีส่วนร่วมส่งเสริม การดำเนินงานใน โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพราะ โรงเรียน อยู่ในชุมชนการจัดการศึกษาต้องอาศัย บ้าน วัด โรงเรียน ทั้ง 3 ส่วนต้องประสานความร่วมมือกัน จึงทำให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จและมีคุณภาพ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2553 : 4)

มาตรา 14 บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสัญญา จารุจินดา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาครูในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านบริหารงานวิชาการ คือ จัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการบริหารงบประมาณ คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคล คือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ด้านบริหารทั่วไป คือ ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารสถานศึกษา และนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารควรจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานของโรงเรียนแก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้รับทราบการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้รับการยอมรับและได้รับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน
2. ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำหลักสูตร อบรม พัฒนาเขียนแผนบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางดำเนินการวัดและประเมินผล และออกนิเทศติดตามการสอนอย่างสม่ำเสมอ
3. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับเรื่องที่ควรดำเนินการวิจัยต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาการส่งเสริมการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
2. ควรศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการดำเนินงานในภาพรวมที่ชัดเจน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภู่งาม. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พรี่เพรส ซิสเต็ม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2546 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- _____. (2550). กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2557, จาก <http://debgo10.onab.go.th>.
- _____. (2554). คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง). กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สำนักพัฒนากิจการนักเรียน นักศึกษาและกิจกรรมพิเศษ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2554). คู่มือประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติมา กวาวงศ์. (2547). ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนเอกชน จังหวัดอ่างทอง. ปรินญาณิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- กฤติค และ เออร์วิกต์. (2557). กระบวนการบริหาร. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2557, จาก <http://bovisualize.wordpress.com>.
- เกษม วัฒนชัย. (2549). การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มติชน.
- _____. (2550). เอกสารประกอบการปาฐกถาพิเศษเศรษฐกิจพอเพียงกับการศึกษา. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2546). การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ในทรศนะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ขนิษฐา เผ่าม่วง. (2554). การบริหารงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา
ในกลุ่มโรงเรียนศรีเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
งานนิพนธ์ คศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เครือข่ายการศึกษานอกโรงเรียน 17 จังหวัดภาคเหนือ. (2554). สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554,
จาก http://www.northeducation.ac.th/elearning/king_se/adjective02.php.2554.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารเศรษฐกิจและสังคม.
ปีที่ 42 (6) : 44.
- _____. (2555, พฤศจิกายน-ธันวาคม). แนวทางพัฒนาเพื่อนำไปสู่ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง.
วารสารเศรษฐกิจและสังคม. ปีที่ 42 (6) : 41-47.
- จินดา สายคำ. (2546). กลยุทธ์ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร. ปรินญาณิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- เจริญ อภิไชย. (2551). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการส่งเสริมการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาศิษระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชนงกรณ์ กุณทลบุตร. (2547). หลักการจัดการและองค์การและการจัดการแนวคิดการ
บริหารธุรกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุลา มหาพสุธารนนท์. (2547). หลักการจัดการ - หลักการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : พ.ศ.พัฒนา.
- ธนิดา ลอยพโยม. (2552). การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
ขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์.
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2554). การจัดองค์กร. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก
<http://comschool.site40.net/s2-5.html>.

- ชร สุนทรายุทธ. (2550). การบริหารจัดการความเสี่ยงทางการศึกษา. กรุงเทพฯ :
เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2550). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เนตรนภัส จันทรพิ้ว. ม.ป.ป. ความคิดเห็นของบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพ
ต่อการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ของคณะวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเสริม บุญเจริญผล. (มกราคม-มิถุนายน 2544). “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”,
วารสารศรีปทุมปริทัศน์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 : 38-45.
- บุพกานต์ ศรีโมรา. (2552). การศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ของบุคลากรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
สุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
กาญจนบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ปริทรรศน์ พันธุ์บรรยงก์ ผู้แปลและเรียบเรียง. (2545). แผนภูมิชุดยอดกลยุทธการจัดการ = 100
management charts / Soichiro Nagashima. กรุงเทพฯ : มณีสร.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. บุรีรัมย์ :
สาขาวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปรัชญา เวสารัชช. (มีนาคม 2545). “หลักการจัดการศึกษา,” ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระ.
24 (2) : 1-3.
- ปาริณา ทองค้อ. (2554). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารคุณภาพทั้งองค์การในการส่งเสริม
โครงการเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนอำเภอแก่งหางแมว
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากันตบุรี เขต 1. งานนิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะนุช ประมาโส. (2554). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2549). เศรษฐกิจพอเพียงและการประยุกต์ใช้ด้านการศึกษา. โครงการวิจัย เศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- _____. (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- _____. (2551). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- _____. (2552). **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการประยุกต์ใช้.** โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- _____. (2554). **แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับต่าง.** สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.geocities.com/learn952/popaeingo1.htm?200826>.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิทักษ์ อำพันธุ์ (2553). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ (กศ.ม.) (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญญา ชีรทองดี. (2552). **การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ราชบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ไพฑูริย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2549). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์.
- ภิญโญ สาร. (2546). **หลักการบริหารการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- มนสิข สิริสมบูรณ์. (ม.ป.ป.). **ระเบียบวิธีวิจัย.** พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มาลีสา เนตรสว่าง, รสสุคนธ์ จันดี, และศิระวัฒน์ นิยมสุวรรณค์. (2550). **สภาพการบริหารงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เมธี กลิ่นสกุล. (2545). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี** เกี่ยวกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้องค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) พระนครศรีอยุธยา. : สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย.** (2550). กรุงเทพฯ. : เดอะบุคส์.

- รุ่ง แก้วแดง. (2550). *โรงเรียนนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ. : ไทยวัฒนาพานิช.
- ฤกษ์ชัย ใจคำป็น. (2549). *การบริหารงานบุคลากรในสถานศึกษา อำเภอจอมทอง เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5*. ปริญญาโท ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รพจน์ บุษราคัมวดี. (2551). *องค์การและการจัดการ*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วันชัย มีชาติ. (2549). *การบริหารองค์การ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ ผ่องกาย. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ด.ษ. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2546). *การบริหารการศึกษา หลักการ ทฤษฎี หน้าที่ ประเด็นและบทวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์.
- _____. (2546). *การบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพยวิสุทธิ์.
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2550). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิจิตรหัตถการ.
- วิศิษฎ์ กมลานนท์. (ม.ป.ป.). *การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในชุมชนแออัด*. ม.ป.ท. : โรงเรียนประถมนนทบุรี.
- วีระ ประเสริฐศิลป์. (2546). *เอกสารสาระการเรียนรู้ เล่ม 1 ชุดวิชาผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- วีระ ปันทรัพย์. (2551). *การศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของครูโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม อำเภอเมืองสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- ศิริอร ชันชหัตถ์. (2544). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- _____. (2547). *องค์การและการจัดการ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : อักษราพิพัฒน์.
- สกุรัตน์ กมูทมาศ. (2551). *การบริหารตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุบลราชธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์. อุบลราชธานี : วารสารไปลีเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

- สรสิทธิ์ พรรณวงศ์. (2551). การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมคิด บางโม. (2547). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยพัฒน์.
- _____. (2553). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ ฯ : วิทยพัฒน์.
- สมดี สมพวงภักดี. (2550). สภาพการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุดรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สมพร ใจคำป็น. (2547). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมยศ นาวิการ. (2545). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ ฯ : บรรณกิจ 1991.
- _____. (2546). การบริหารและพฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ ฯ : บรรณกิจ.
- สัญญา จารุจินดา (2551). แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุคา จุลเสวก. (2550). การวิจัยการติดตามประเมินผลการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 13 ปีการศึกษา 2550. วิจัย. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 8.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2541). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ ฯ : เติลินิวส์.
- _____. (2544). การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. กรุงเทพฯ ฯ : เติลินิวส์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2549). ใต้เบื้องพระยุคลบาท. กรุงเทพฯ ฯ : มติชน.
- _____. (2554). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.sufficiency Economy>.

- สุริพร วงศ์สวัสดิ์สุข. (2552). การศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนราชวินิต มัชฌม. สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรพันธ์ ฉันทเคนสุวรรณ. (2546). หลักการบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- สุรยุทธ์ จุลานนท์. (2557). นายยกฯ เดินสายแจกเงินลงทุนย่ำปี 50 เร่งปฏิรูปเศรษฐกิจพอเพียง อ้าแขนรับต่างชาติ. สืบค้นเมื่อ 21 เมษายน 2557, จาก <http://www.idis.ru.ac.th/report/index.php?topic=6113.0;wap2>.
- เสถียร บุระชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เสาวลักษณ์ มาพร. (2551). ความพร้อมในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (สังคมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550 ก). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550 ข). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550 ค). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2550 ง). เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). การขับเคลื่อนนโยบาย (สพฐ.) ปี 50. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2551). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 3. (2559). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. มุขมนตรี. : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุขมนตรี เขต 3.

สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP). (2550). รายงานการพัฒนาคมนของประเทศไทย

ไทย ปี 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP).

สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554).

แนวทางการนำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษาในสถานศึกษา.

สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.bps.moe.go.th/116/economiclife.ppt>.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ. : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2544).

เกณฑ์การประเมินคุณภาพสถานศึกษา สำหรับการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).

โสภณ เรืองฤทธิ์. (2554). การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แนวทางการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในอำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม.

การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปร.ม. (นโยบายสาธารณะ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อภิชัย พันธเสน และคณะ. (2550). การสังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.

อรพรรณ พรสีมา. (2546). รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตัวอย่างประสบการณ์ที่คัดสรรโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.

กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.

อำพล เสนาณรงค์. (2554). องคมนตรีของคนไทยช่วยกันเผยแพร่เศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.iclis.ru.ac.th/report/index.php?topic=6113.0;wap2>.

เอกพล สุทธิรัตน์. (2551). การบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาด้านแบบเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

Hoy, WK. & Miskel, CG. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and Practice**. 6th ed. New York : McGraw-Hill.

Flippo. (1970). **Principle of Personnel Management**. New York : Mc Graw-Hall Inc.

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางกนกวลี กรเทศกมล

ด้วย นางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการ ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอลงกต สุขเกษม

ด้วย นางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการ ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลินี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อก ๙๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุรชญา พรหมภมร

ด้วย นางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการ ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลินี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๗ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒

ด้วย นางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้ กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางนารี คุณวงศ์ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๔๐๘๓/ว๒๐๗๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต ๒ ตำบลประโคนชัย
อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๑๔๐

๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อทำการวิจัย

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “บทบาทของผู้บริหารในการ
ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต ๓ ” ในการนี้นักศึกษาผู้วิจัยมีความประสงค์จะเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้อง
ในการศึกษาวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒ จึงแจ้งให้ท่านให้ความอนุเคราะห์
ตอบแบบสอบถามของนักศึกษาผู้วิจัยดังกล่าว และส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยกลับมายัง นางสาวนพวรรณ
เมียดประโคน เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน กลุ่มอำนวยการ ภายในวันศุกร์ที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ และ
ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

นายสมศักดิ์ ขอบทำดี

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๒

กลุ่มอำนวยการ

โทร./โทรสาร ๐ ๔๔๖๗ ๑๐๙๔ , ๐ ๔๔๖๗ ๐๗๐๐

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียัมสะบาย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/ว๑๐๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

ด้วย นางนารี คุณวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการ ศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓ ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

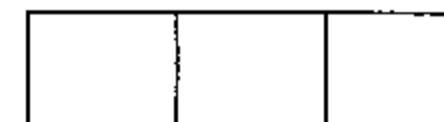
โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรียัมสะบาย
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แบบสอบถามนี้สำหรับผู้บริหารและครู แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ผู้วิจัยรับรองว่า จะเก็บข้อมูลนี้ไว้เป็นความลับ การตอบแบบสอบถามนี้จึงไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยตัวท่านเองให้ครบทุกข้อและตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางนารี คุณวงศ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพตำแหน่ง

- ผู้บริหาร
- ครู

2. ขนาดของโรงเรียน

- โรงเรียนขนาดเล็ก
- โรงเรียนขนาดกลาง
- โรงเรียนขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณารายการต่อไปนี้ว่าท่านมีความคิดเห็นมีต่อบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในระดับใด โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน โดยกำหนดระดับความพึงพอใจหรือเห็นด้วยเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้					
2.	จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน แผนปฏิบัติงานประจำปี					
3.	ประสานงานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.	กำหนดบทบาทหน้าที่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มี ส่วนร่วมในการวางแผนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสม					
5.	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียน					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
6.	เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการประยุกต์หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน					
7.	ประชุมวางแผน จัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
8.	บริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
9.	กำหนดแผนการอบรม ศึกษาคุณานเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
10.	ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการ เรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
11.	ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและ แผนปฏิบัติงานประจำปีที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
12.	ติดตามการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
13.	นิเทศติดตามการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียน					
14.	ส่งเสริมให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีระบบเป็นปัจจุบันทันต่อ เหตุการณ์เฝ้าต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง					
15.	เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการ ขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการ ประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
16.	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดหาคู่มือ เอกสารเพื่อให้ครูศึกษา วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สพป.บร. 3 และ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
17.	ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่คณะครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองถึงจุดมุ่งหมาย หลักการของการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
18.	ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่คณะครู บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
19.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่ บูรณาการปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น					
20.	ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการ เรียนรู้					
21.	สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และในชั้นเรียนที่ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง					
22.	ส่งเสริมการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
23.	ส่งเสริมให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม					
24.	ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้ สื่อเทคโนโลยีมา บูรณาการกับหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
25.	ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือและวัดผลประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
26.	ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล และประเมินผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
27.	ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกรักรเรียน					
28.	กำหนดการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับปรุงพัฒนา					
29.	ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง / เผยแพร่ / ประกวด / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้					
30.	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมและสิ่งแวดล้อม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความพอเพียง					
31.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
32.	สนับสนุนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
33.	กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน					
34.	ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งชมรมจิตอาสา ชุมนุมนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ชุมนุมนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯลฯ					
35.	ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา กำหนดให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อให้ครูมีความรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
36.	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
37.	แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา					
38.	ผู้บริหารให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน					
39.	จัดให้มีการประชุม / อบรม / สัมมนา / ศิษยาภิธาน แหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติหน้าที่					
40.	ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของสถานศึกษา					
41.	ส่งเสริม พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
42.	ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และผลกระทบของปัจจัยต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน					
43.	ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตาม การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในสถานศึกษาและนำผลการติดตามมาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากร ในการดำเนินชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่					
44.	ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน					
45.	ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด					
46.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการการอนุรักษ์ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น คุณธรรมจริยธรรม					
47.	กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ภายในโรงเรียน					
48.	ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย					
49.	ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้นักเรียนเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้ และพัฒนาตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม					

ที่	รายการ	ระดับของ การปฏิบัติ/เห็นด้วย				
		5	4	3	2	1
50.	ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต					

ตอนที่ 3 ภูมิลำเนาแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการ
ดำเนินงานโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามรายการต่อไปนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา.....

.....

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....

.....

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....

.....

ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา.....

.....

ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่าน

ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือในครั้งนี้...

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก จ

คำอ่านจําแนกของแบบสอบถาม

ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงาน
โรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา		
1. กำหนดนโยบายและบรรจุหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้	2.550	0.000
2. จัดให้มีโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในแผนปฏิบัติงานประจำปี	3.578	0.001
3. ประสานงานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	2.824	0.009
4. กำหนดบทบาทหน้าที่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนให้มี ส่วนร่วมในการวางแผนการขับเคลื่อนและดำเนินงานตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเหมาะสม	2.550	0.017
5. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในโรงเรียน	2.269	0.031
6. เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน จัดทำแผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการประยุกต์ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน	2.301	0.029
7. ประชุมวางแผน จัดสรรงบประมาณของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.543	0.017
8. การบริหารอาคารสถานที่และจัดการแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.500	0.002
9. กำหนดแผนการอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับารประยุกต์ใช้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	2.683	0.012
10. ประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม การเรียนรู้ เพื่อการเป็นอยู่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.036	0.000

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
11. ส่งเสริม กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติงานประจำปีที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.691	0.002
12. ติดตามการใช้งบประมาณตามแผนที่กำหนดไว้โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.090	0.000
13. นิเทศติดตามการดำเนิน โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน	3.892	0.001
14. ส่งเสริมให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีระบบเป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์เอื้อต่อการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.343	0.000
15. เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายประมวลผล สรุป ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำผลการประเมิน มาแก้ไขข้อบกพร่อง ปรับปรุง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.675	0.000
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้		
16. จัดหาคู่มือ เอกสาร เพื่อให้ครูศึกษา วิเคราะห์เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. สพป.บร. 3 และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.251	0.003
17. ประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความตระหนักแก่คณะครูบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองถึงจุดมุ่งหมายหลักการของการจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	5.048	0.000
18. ประชุม อบรม ให้ความรู้แก่คณะครู บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.532	0.001
19. ส่งเสริมให้ครูจัดทำ แผนการเรียนรู้ที่ บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกระดับชั้น	4.279	0.000

ตารางที่ 41 (ต่อ)

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
20. ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกระดับชั้น ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.298	0.000
21. สนับสนุนให้ครูจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามหลักธรรมชาติ	4.279	0.000
22. ส่งเสริมการให้ครูใช้สื่อการเรียนรู้บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.743	0.000
23. ส่งเสริมให้ครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดย ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	3.691	0.001
24. ส่งเสริมให้ครูผลิตและใช้ สื่อเทคโนโลยีมา บูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน	5.916	0.000
25. ส่งเสริมให้ครูจัดทำเครื่องมือและวัสดุประเมิณผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	5.137	0.000
26. ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการวัดผล และประเมิณผลที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.525	0.000
27. ผู้บริหารประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม สนับสนุน ให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน	3.595	0.001
28. กำหนดการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปปรับปรุงพัฒนา	3.389	0.002
29. ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง / เผยแพร่ / ประกวด / แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้	3.595	0.001

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		
30. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การประหยัด การเรียนรู้อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาตนเองสู่ความพอเพียง	3.756	0.001
31. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ ชุมนุม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.279	0.000
32. สนับสนุนการมีส่วนร่วมกับชุมชนให้นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.432	0.000
33. กำหนดให้มีการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายสู่ชุมชน	6.070	0.000
34. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหลายรูปแบบเพื่อเกิดจิตอาสาและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เช่น จัดตั้งชมรมจิตอาสา ชุมนุมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ชุมนุมรักสิ่งแวดล้อม ฯลฯ	6.839	0.000
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา		
35. กำหนดให้มีแผนงาน / โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ครูมีความรู้ เข้าใจ และตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	5.421	0.000
36. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6.070	0.000
37. แต่งตั้งคณะครูในการดำเนินงานการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา	4.768	0.000
38. ผู้บริหารให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ครู นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน	5.324	0.000

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
39. จัดให้มีการประชุม /อบรม / สัมมนา /ศึกษาดูงาน แหล่งเรียนรู้ ต่างๆ เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิต และปฏิบัติหน้าที่	5.172	0.000
40. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติ หน้าที่ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของ สถานศึกษา	6.070	0.000
41. ส่งเสริม พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต สื่อเทคโนโลยี เพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	4.856	0.000
42. ผู้บริหารและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพแวดล้อมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และผลกระทบของ ปัจจัยต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน	5.906	0.017
43. ผู้บริหาร คณะครูวางแผนร่วมกันในการนิเทศ ติดตาม การนำ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษา และนำผลการติดตามมาปรับปรุง /พัฒนาบุคลากรในการดำเนิน ชีวิต และการปฏิบัติหน้าที่	4.090	0.000
ด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ		
44. ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่และปรับปรุงสภาพ ภูมิทัศน์ภายในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นแหล่งการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน	3.892	0.001
45. ส่งเสริมให้มีการใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.343	0.000
46. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น คุณธรรมจริยธรรม	4.675	0.000
47. กำหนดมาตรการประหยัด น้ำประปา ไฟฟ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ภายในโรงเรียน	6.070	0.000

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อความ	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
48. ผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ช่วยกันดูแลรักษาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ร่มรื่น สวยงามและปลอดภัย	5.421	0.000
49. ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้นักเรียนเล็งเห็นประโยชน์และความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้และพัฒนาตนเอง โรงเรียน ชุมชนและสังคม	5.172	0.000
50. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต	6.070	0.000

ภาคผนวก ก

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University
บุรีรัมย์ ราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded(a)	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.850	50

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางนารี คุณวงศ์
วันเกิด	วันพฤหัสบดีที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	60 หมู่ที่ 4 ตำบลด่านช้าง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา 30120
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	20/4 ถนนพลเวียง ตำบลนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ 31110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองหญ้าบัว อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2520 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านโคกสี ตำบลขุนทอง อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเกล็ดดินวิทยา อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2531 ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) วิชาเอกสุขศึกษา วิทยาลัยครูนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2559 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์